EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2016 03 02
COM(2016) 107 final

2016/0060 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Bendrosios aplinkybės

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Sąjunga sukuria laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės bei skirtingos valstybių narių teisinės sistemos ir tradicijos. Šio straipsnio 4 dalyje numatyta, kad Sąjunga sudaro palankias sąlygas pasinaudoti teisingumu, ypač taikydama teisminių ir neteisminių sprendimų civilinėse bylose tarpusavio pripažinimo principą. Sutarties 81 straipsnyje aiškiai paminėtos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti „teisminių ir neteisminių sprendimų tarpusavio pripažinimą ir vykdymą valstybėse narėse“ ir „valstybėse narėse teisės ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumą“. Šiuo pagrindu jau priimta įvairių priemonių, visų pirma 2003 m. lapkričio 27 d. Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000. Tačiau nė viena iš tų priemonių nereglamentuoja registruotos partnerystės turtinių pasekmių.

2000 m. lapkričio 30 d. Tarybos priimtoje Teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo programoje[1] numatyta parengti teisės aktą, kuriuo būtų reglamentuojama jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su „sutuoktinių turto teisiniu režimu ir nesusituokusių porų išsiskyrimo turtinėmis pasekmėmis“, pripažinimas bei vykdymas. 2004 m. lapkričio 4–5 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Hagos programoje[2] nustatyta, kad svarbiausias prioritetas – Tarpusavio pripažinimo programos įgyvendinimas, Komisija paraginta pateikti Žaliąją knygą dėl teisės normų, reguliuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą, ir pabrėžta, kad iki 2011 m. būtina priimti tokį teisės aktą.

2009 m. gruodžio 11 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Stokholmo programoje taip pat nustatyta, kad tarpusavio pripažinimo principas turėtų būti taikomas ir sutuoktinių turto teisiniam režimui bei nesusituokusių porų partnerystės nutraukimo turtinėms pasekmėms.

2010 m. spalio 27 d. priimtame dokumente „2010 m. ES pilietybės ataskaita. Kliūčių ES piliečių teisėms šalinimas“[3] Komisija nurodė, kad tarptautinių porų netikrumas dėl turtinių teisių yra viena pagrindinių kliūčių, su kuriomis ES piliečiai susiduria kasdieniame gyvenime, kai ES suteiktomis teisėmis naudojasi už savo šalies ribų. Todėl Komisija pranešė, kad šiai padėčiai ištaisyti 2011 m. priims teisės akto pasiūlymą, kuris tarptautinėms poroms (sutuoktiniams arba registruotiems partneriams) sudarys sąlygas lengviau išsiaiškinti, kurie teismai turi jurisdikciją ir kurios valstybės narės teisė taikoma jų turtinėms teisėms.

2011 m. kovo 16 d. Komisija priėmė pasiūlymą[4] dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu

[1] OL L 12, 2001 1 15, p. 1.
[2] OL L 53, 2005 3 3, p. 1.
[3] COM(2010) 603.
[4] COM(2011) 126.

režimu, ir pasiūlymą[5] dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis[6].

Siūlomų Tarybos reglamentų teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 3 dalis. Pasiūlymuose nagrinėtas teisminis bendradarbiavimas šeimos teisės aspektų turinčiose civilinėse bylose. Pagal šį teisinį pagrindą priemones vieningai priima Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu. Europos Parlamentas savo nuomonę pateikė 2013 m. rugsėjo 10 d.[7]

Dėl Komisijos pasiūlymų iki 2014 m. pabaigos diskutuota Tarybos Civilinės teisės klausimų darbo grupės (sutuoktinių turto teisinio režimo ir registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimai) posėdžiuose. 2014 m. gruodžio mėn. Taryba nusprendė valstybėms narėms, kurios tebeturėjo sunkumų, suteikti svarstymų laikotarpį; tačiau šis laikotarpis neturėtų tęstis ilgiau kaip vienus metus. 2015 m. gruodžio 3 d. susitikime Taryba padarė išvadą, kad nepavyko vienbalsiai nuspręsti dėl reglamentų dėl sutuoktinių turto teisinio režimo ir registruotos partnerystės turtinių pasekmių pasiūlymų priėmimo ir todėl šios srities bendradarbiavimo tikslų per pagrįstą laiką Sąjunga bendrai nepasiekė. Taryba taip pat nurodė, kad kai kurios valstybės narės pareiškė, kad yra pasirengusios pritarti tam, kad būtų pradėtas tvirtesnis bendradarbiavimas klausimais, kurie patenka į pasiūlymų taikymo sritį.

2015 m. gruodžio mėn. – 2016 m. vasario mėn. 17 valstybių narių[8] Komisijai pateikė prašymą, kuriame nurodė, kad norėtų pradėti tvirtesnį bendradarbiavimą tarptautinių porų turto teisinio režimo srityje, būtent dėl sutuoktinių turto teisinio režimo srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo ir dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo; valstybės narės taip pat paprašė Komisijos šiuo tikslu pateikti pasiūlymą Tarybai.

Komisijos atsaką į 17 valstybių narių (toliau – dalyvaujančios valstybės narės) prašymą sudaro pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti tarptautinių porų turto teisiniam režimui (sutuoktinių turto teisiniam režimui ir registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms) taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje, šis Tarybos reglamento dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių pasiūlymas ir lygiagretus Tarybos reglamento dėl sutuoktinių turto teisinio režimo pasiūlymas, kuriais abiem įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas ir kuriuos Komisija priėmė vienu metu. Tarybos sprendimo pasiūlyme išsamiai įvertinamos teisinės sąlygos, kuriomis reglamentuojamas numatomas tvirtesnis bendradarbiavimas tarptautinių porų turto teisiniam režimui (sutuoktinių turto teisiniam režimui ir registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms) taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje, taip pat išsamiai įvertinamas tokio bendradarbiavimo tinkamumas.

---

5 COM(2011) 127.

6 Pagal prie Sutarčių pridėto Protokolo dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvavo priimant siūlomą reglamentą ir jis nebuvo jai privalomas ar taikomas. Pagal prie Sutarčių pridėto Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius šios valstybės narės nepranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant siūlomą reglamentą.

7 A7-0253/2013.

8 Švedija, Belgija, Graikija, Kroatija, Slovėnija, Ispanija, Prancūzija, Portugalija, Italija, Malta, Liuksemburgas, Vokietija, Čekija, Nyderlandai, Austrija, Bulgarija ir Suomija.

1.2. Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Asmenims vis daugiau judant erdvėje be vidaus sienų, labai padaugėjo įvairių formų sąjungų tarp skirtingų valstybių narių piliečių porų, kurios įsikuria ne savo valstybėje narėje ar įsigyja turto keliose valstybėse narėse. Iš 2003 m. konsorciumo ASSER-UCL atlikto tyrimo[9] matyti, kad Sąjungoje yra daug tarpvalstybinių porų, taip pat matyti, kokių praktinių bei teisinių sunkumų jos patiria kasdien valdydamos turtą ir jį dalydamosi dėl santuokos ar partnerystės nutraukimo arba vieno iš sutuoktinių ar partnerių mirties. Nors labiausiai paplitusi sąjungos forma – santuoka, yra ir naujų formų, kaip antai registruota partnerystė – valstybės institucijoje oficialiai registruojama dviejų asmenų, palaikančių pastovius santykius, sąjunga. Partnerystę įregistravusių porų patiriamus sunkumus neretai lemia dideli taikytinų materialinės ir tarptautinės privatinės teisės normų, kuriomis reglamentuojamos turtinės šios formos sąjungos pasekmės, skirtumai.

Dėl registruotai partnerystei ir santuokai būdingų ypatumų ir skirtingų teisinių pasekmių, susijusių su šiomis sąjungos formomis, Komisija teikia dviejų atskirų reglamentų pasiūlymus: vieną dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, o kitą – dėl sutuoktinių turto teisinio režimo srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo. Abu šie pasiūlymai yra priemonės, kuriomis įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas tarptautinių porų turto teisiniam režimui (sutuoktinių turto teisiniam režimui ir registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms) taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje.

Šiuo pasiūlymu siekiama Europos Sąjungoje sukurti aiškią teisinę sistemą, apimančią su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis susijusios jurisdikcijos ir taikytinos teisės nustatymą, ir palengvinti teismo sprendimų ir šiam klausimui skirtų dokumentų judėjimą tarp valstybių narių.

2. KONSULTACIJŲ REZULTATAI IR POVEIKIO VERTINIMAS

Prieš parengiant 2011 m. Komisijos pasiūlymą, išsamiai konsultuotasi su valstybėmis narėmis, kitomis Sąjungos institucijomis ir visuomene. Po 2003 m. tyrimo 2006 m. liepos 17 d. Komisija paskelbė Žaliąją knygą dėl teisės normų, reglamentuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą[10], kuria pradėtos išsamios šios srities konsultacijos. Pasiūlymui parengti Komisija įsteigė ekspertų grupę „PRM/III“. 2008–2010 m. įvyko penki šios grupės, sudarytos iš skirtingoms Europos teisės tradicijoms atstovaujančių įvairių susijusių profesijų ekspertų, susitikimai. Be to, 2009 m. rugsėjo 28 d. Komisija surengė viešą posėdį, kuriame dalyvavo apie šimtą asmenų. Diskusijos patvirtino, kad šios srities ES priemonė, apimanti visų pirma taikytinos teisės, jurisdikcijos, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo klausimus, yra reikalinga. 2010 m. kovo 23 d. surengtas posėdis su nacionaliniais ekspertais, kuriame apžvelgti pagrindiniai tuo metu rengto pasiūlymo aspektai. Galiausiai Komisija atliko bendrą abiejų reglamentų – dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių ir dėl sutuoktinių turto teisinio režimo – pasiūlymų poveikio tyrimą.

Naujuosiuose pasiūlymuose dėl sutuoktinių turto teisinio režimo ir dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių nustatyti sprendimai, panašūs į sprendimus, pateiktus 2011 m. pasiūlymuose, atsižvelgiant į iki 2015 m. pabaigos vykusias diskusijas Taryboje ir Europos Parlamente.

---

9 Konsorciumas ASSER-UCL, *Study in comparative law on the rules governing conflicts of jurisdiction and laws on matrimonial property regimes and the implementation for property issues of the separation of unmarried couples in the Member States*.
Žr. http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

10 COM(2006) 400.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Teisinis pagrindas

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 3 dalis, kuria Tarybai suteikiami įgaliojimai, pasikonsultavus su Europos Parlamentu, vieningai priimti tarpvalstybinio pobūdžio šeimos teisės priemones.

Kaip ir sutuoktinių turto teisinio režimo atveju, registruotų partnerių tarpusavio turtiniai santykiai ir partnerių bei trečiųjų asmenų turtiniai santykiai kyla iš registruotos partnerystės ankstesnio buvimo. Registruotos partnerystės turtinės pasekmės atsiranda partnerystę įregistravus (kaip sutuoktinių turto teisinis režimas atsiranda sudarius santuoką) ir išnyksta ją nutraukus. Įregistruodami partnerystę valstybės institucijoje, partneriai užmezga stabilius ir teisiškai pripažįstamus santykius. Dauguma valstybių narių, savo teisės aktuose nustatančių partnerystei taikytinas normas, šį institutą, kiek įmanoma, prilygina santuokai.

Šio pasiūlymo tikslas – sudaryti išsamų registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinos tarptautinės privatinės teisės normų rinkinį. Todėl pasiūlyme nagrinėjami registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo klausimai. Pasiūlyme pateiktos normos taikomos tik tarpvalstybinio pobūdžio situacijoms. Taigi laikomasi 81 straipsnio 3 dalyje nurodyto tarpvalstybinio pobūdžio reikalavimo. Šis pasiūlymas taikomas tik registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms, juo neapibrėžiamas registruotos partnerystės institutas ir nereikalaujama pripažinti registruotos partnerystės kitoje valstybėje narėje.

3.2. Subsidiarumo principas

Pasiūlymo tikslai gali būti pasiekti tik priėmus bendras registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinas normas, kurios, siekiant užtikrinti piliečiams teisinį tikrumą ir numatomumą, turi būti vienodos visose dalyvaujančiose valstybėse narėse. Taigi vienašališki valstybių narių veiksmai prieštarautų šiam tikslui. Šioje srityje taikomas tik vienas tarptautinis susitarimas – 2007 m. rugsėjo 5 d. Tarptautinės civilinės būklės komisijos konvencija dėl registruotos partnerystės pripažinimo. Tačiau šioje konvencijoje nagrinėjamas tik partnerystės pripažinimo klausimas, be to, ji neįsigaliojo, todėl negali padėti spręsti šiame pasiūlyme nagrinėjamų problemų, kurių mastą atskleidė tiek poveikio tyrimas, tiek viešos konsultacijos. Turint omenyje Sąjungos piliečių patiriamų problemų pobūdį ir mastą, pasiūlymo tikslai gali būti pasiekti tik Sąjungos lygmeniu.

3.3. Proporcingumo principas

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes griežtai apsiriboja tik tuo, kas būtina jo tikslams pasiekti. Pasiūlymu nebandoma derinti valstybių narių registruotos partnerystės turtinių aspektų privatinės teisės ir nedaromas poveikis registruotų partnerių turto padalijimo apmokestinimui valstybėse narėse. Pasiūlymu piliečiams nebus užkrauta finansinė ar administracinė našta, menka papildoma našta teks tik nacionalinės valdžios institucijoms.

3.4. Poveikis pagrindinėms teisėms

Remdamasi Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija[11], Komisija patikrino, ar pasiūlymu nepažeidžiamos Chartijoje išdėstytos teisės.

[11] Komisijos komunikatas COM(2010) 573, 2010 10 19.

Pasiūlymu nedaroma poveikio Chartijos 7 straipsnyje nustatytai teisei į privatų ir šeimos gyvenimą ir 9 straipsnyje nustatytai teisei tuoktis ir kurti šeimą, užtikrinamoms nacionalinės teisės aktais.

Sustiprinta Chartijos 17 straipsnyje nurodyta teisė į nuosavybę. Galėdami numatyti, kokia teisė taikoma visam jų turtui, partneriai galės veiksmingiau naudotis savo turtinėmis teisėmis.

Komisija taip pat patikrino, ar pasiūlymu laikomasi Chartijos 9 straipsnio dėl teisės kurti šeimą, užtikrinamos nacionalinės teisės aktais, ir 21 straipsnio, kuriuo draudžiama bet kokia diskriminacija.

Galiausiai pasiūlymas pagerintų piliečių, visų pirma registruotų partnerių, teisės kreiptis į teismą įgyvendinimą ES. Juo būtų palengvintas Chartijos 47 straipsnio, kuriuo užtikrinama teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, įgyvendinimas. Nustatant objektyvius jurisdikciją turinčio teismo nustatymo kriterijus, užkertamas kelias paraleliems teismo procesams ir skubotiems aktyviausios šalies apeliaciniams skundams.

3.5. Pasirinkta priemonė

Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir numatomumą, reikia aiškių, vienodų normų ir būtina pasirinkti reglamento formą. Siūlomos jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų laisvo judėjimo normos išdėstytos tiksliai ir išsamiai, tad jų nereikia perkelti į nacionalinę teisę. Teisinio tikrumo ir numatomumo tikslus būtų sunku pasiekti, jei valstybės narės turėtų laisvę normas įgyvendinti savo nuožiūra.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI, PAPRASTINIMAS IR DERĖJIMAS SU KITOMIS SĄJUNGOS POLITIKOS SRITIMIS

4.1. Poveikis biudžetui

Pasiūlymas neturės poveikio Sąjungos biudžetui.

4.2. Paprastinimas

Suderinus jurisdikcijos taisykles, gerokai supaprastės teismo procesai: remiantis bendromis taisyklėmis bus galima nustatyti, kuris teismas turi jurisdikciją nagrinėti su registruotos partnerystės turtiniais aspektais susijusią bylą. Jei teismų, kurie nagrinėja partnerystės nutraukimo arba paveldėjimo po vieno iš partnerių mirties bylas, jurisdikcija pagal dabartinius ES teisės aktus bus išplėsta ir jai bus priskirtos susijusios partnerystės turtinių pasekmių bylos, bus sudarytos sąlygos, kad tas pats teismas nagrinėtų visus su piliečio situacija susijusius aspektus.

Suderinus kolizines normas, gerokai supaprastės teismo procesai, nes tai, kokia teisė taikytina, bus nustatyta remiantis bendru normų rinkiniu, pakeisiančiu dalyvaujančiose valstybėse narėse galiojančias įvairias nacionalines kolizines normas.

Galiausiai siūlomomis teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo normomis bus palengvintas piliečių judėjimas iš vienos valstybės narės į kitą.

4.3. Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Šį pasiūlymą Komisija teikia įgyvendindama minėtoje 2010 m. Sąjungos pilietybės ataskaitoje nustatytą tikslą šalinti kliūtis, su kuriomis Sąjungos piliečiai susiduria kasdieniame gyvenime naudodamiesi ES jiems suteiktomis teisėmis.

5. STRAIPSNIŲ AIŠKINIMAS

5.1. I skyrius. Taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis

Registruotos partnerystės turtinių pasekmių sąvoka turi būti aiškinama autonomiškai ir apimti tiek su kasdieniu partnerių turto valdymu, tiek su jo padalijimu dėl partnerystės nutraukimo arba vieno iš partnerių mirties susijusius aspektus.

Sprendžiant, kokias sritis apims būsima priemonė, pasirinkta sudaryti baigtinį reglamento taikymo sričiai nepriklausančių klausimų sąrašą. Taigi reglamento taikymo sričiai nepriklauso į galiojančius ES reglamentus jau įtraukti klausimai, pvz., išlaikymo prievolės[12], ypač tarp partnerių, ir su paveldėjimo teise susiję klausimai[13].

Reglamentu nedaroma poveikio registruotos partnerystės buvimui ar galiojimui pagal nacionalinę teisę arba partnerystės pripažinimui kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje partnerystė buvo įregistruota. Juo taip pat nedaroma poveikio socialinės apsaugos klausimams ar teisei į pensiją registruotos partnerystės nutraukimo ar pripažinimo negaliojančia atveju.

Reglamentas neturi poveikio daiktinių teisių į turtą pobūdžiui, turto ir teisių kvalifikavimui, taip pat šių teisių turėtojo prerogatyvų nustatymui.

Reglamento taikymo sričiai taip pat nepriklauso reikalavimai įregistruoti žemės kadastre ir įregistravimo arba neįregistravimo šiame registre pasekmės.

3 straipsnis

Siekiant terminų nuoseklumo, lengvesnio suvokimo ir vienodo taikymo, kai kurių šio reglamento sąvokų apibrėžtys paimtos iš kitų galiojančių ES teisės aktų.

Remiantis pateikta specialia apibrėžtimi, registruotos partnerystės turtinės pasekmės – vienintelis šiame reglamente nagrinėjamas aspektas – apribojamos partnerių tarpusavio turtiniais santykiais ir partnerių bei trečiųjų asmenų turtiniais santykiais, kylančiais iš įregistravus partnerystę institucišKai įteisintų santykių.

Siūloma teismo apibrėžtis apima institucijas ir teisės specialistus (kaip antai notarus), kurie vykdo teismines funkcijas ar veikia vadovaudamiesi teismo suteiktais įgaliojimais, ir jų priimti sprendimai laikomi teismo sprendimais, kad būtų pripažįstami ir vykdomi kitoje valstybėje narėje nei juos priėmusioji.

5.2. II skyrius. Jurisdikcija

Teismo procesai, kuriuose nagrinėjamos su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis susijusios bylos, neretai susiję su turto padalijimu bendram partnerių gyvenimui pasibaigus dėl vieno iš partnerių mirties, partnerystės nutraukimo arba pripažinimo negaliojančia.

Šiuo reglamentu visų pirma siekiama sudaryti sąlygas, kad įvairias susijusias piliečių bylas nagrinėtų tos pačios valstybės narės teismai. Šiuo tikslu reglamentas parengtas taip, kad būtų užtikrinta teisių, į kuriuos kreiptasi priimti sprendimą dėl registruotos partnerystės turtinių

[12] Reglamentuojamos Reglamentu (EB) Nr. 4/2009 (OL L 7, 2009 1 10, p. 1).

[13] Reglamentuojami Reglamentu (ES) Nr. 650/2012 (OL L 201, 2012 7 27, p. 107).

aspektų, jurisdikcijos nustatymo taisyklių atitiktis kitoms galiojančioms Sąjungos teisės aktais nustatytoms taisyklėms ir visų pirma sutelkta jurisdikcija partnerių turto teisinio režimo klausimais toje valstybėje narėje, kurios teismai nagrinėja vieno iš partnerių palikimo arba registruotos partnerystės nutraukimo ar pripažinimo negaliojančia bylas.

4 straipsnis

Siekiant užtikrinti, kad mirus vienam iš partnerių kompetentingas teismas galėtų nagrinėti tiek mirusio partnerio turto paveldėjimo, tiek registruotų partnerių turto teisinio režimo likvidavimo klausimus, šiame straipsnyje nustatoma, kad, remiantis Reglamente (ES) Nr. 650/2012 nustatytomis taisyklėmis, teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti paveldėjimo bylas, taip pat turėtų turėti jurisdikciją priimti su paveldėjimu susijusį sprendimą dėl registruotų partnerių turto teisinio režimo likvidavimo.

5 straipsnis

Taip pat ir valstybės narės teismas, kuris nagrinėja registruotos partnerystės nutraukimo arba pripažinimo negaliojančia bylą, jei partneriai sutinka, turėtų priimti sprendimą ir dėl registruotų partnerių turto padalijimo, kai registruota partnerystė nutraukiama arba pripažįstama negaliojančia.

6 ir 7 straipsniai

6 straipsnyje taip pat nustatytos normos, kuriomis reglamentuojama jurisdikcija, kuri būtų taikoma, kai registruotų partnerių turto teisinio režimo klausimai nesusiję su teisme nagrinėjama paveldėjimo arba registruotos partnerystės nutraukimo ar pripažinimo negaliojančia byla (pavyzdžiui, kai partneriai nori pakeisti savo turto teisinį režimą). Remiantis hierarchiniu siejamųjų kriterijų sąrašu, būtų galima nustatyti, kurios valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis susijusias bylas.

Siūlomi kriterijai, kaip antai partnerių bendra įprastinė gyvenamoji vieta, jų paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta, jei vienas iš jų joje tebegyvena, arba atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta, taikomi plačiai ir dažnai sutampa su partnerių turto buvimo vieta. Kitas kriterijus yra bendra partnerių pilietybė, o galutinis kriterijus – valstybė narė, kurioje registruota partnerystė sudaryta.

Tokiais atvejais, siekiant padidinti numatomumą ir sutuoktinių laisvę pasirinkti, 7 straipsniu partneriams taip pat būtų leista susitarti, kad jų turto teisinio režimo klausimus turėtų nagrinėti valstybės narės, kurios teisė taikoma registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms, teismai arba valstybės narės, kurioje registruota partnerystė buvo sudaryta, teismai.

9 straipsnis

Išimtiniais atvejais jurisdikciją turintis valstybės narės teismas gali tos jurisdikcijos atsisakyti, jei jo valstybės narės nacionalinėje teisėje registruotos partnerystės institutas nenumatytas. Siekiant tokiais atvejais užtikrinti partnerių teisę kreiptis į teismą, jie gali susitarti, kad sprendimą priims valstybės narės, kurios teisė taikoma registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms, teismai arba valstybės narės, kurioje registruota partnerystė buvo sudaryta, teismai. Kitais atvejais valstybė narė, kurios teismai turėtų priimti sprendimą toje byloje, bus nustatyta pagal 5 straipsnyje pateiktus kriterijus.

Bet kokiu atveju jurisdikciją turintis valstybės narės teismas negalės tos jurisdikcijos atsisakyti, kai partneriams yra išduotas teismo sprendimas dėl registruotos partnerystės nutraukimo ar panaikinimo, kuris gali būti pripažintas teismo valstybėje narėje.

10 straipsnis

Jei taikant ankstesnius straipsnius nenustatyta nė vienos valstybės narės jurisdikcija, šiuo straipsniu užtikrinama partnerių ir suinteresuotų trečiųjų asmenų teisė kreiptis į valstybės narės, kurioje vienas partneris ar abu partneriai turi nekilnojamojo turto, teismą. Tokiais atvejais teismai priimtų sprendimą tik dėl toje valstybėje narėje esančio nekilnojamojo turto.

5.3. III skyrius. Taikytina teisė

20 straipsnis

Registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimams taikytina teisė gali būti valstybės narės arba ne valstybės narės teisė.

21 straipsnis

Reglamente pasirinktas vientisas režimas: visam partnerių turtui, nepaisant jo pobūdžio (kilnojamasis ar nekilnojamasis turtas) ir buvimo vietos, taikoma vienintelė – registruotų partnerių turto teisiniam režimui taikytina – teisė.

Viena iš galimybių būtų buvusi nekilnojamajam turtui, kuris yra ypatinga porų turto dalis, taikyti valstybės, kurioje jis yra, teisę (*lex situs*), taip sudarant sąlygas išskaidyti registruotų partnerių turto teisiniam režimui taikytiną teisę. Tačiau šis sprendimas keltų sunkumų, visų pirma dalijant registruotų partnerių turtą, nes turėtų nepageidaujamų pasekmių registruotų partnerių turto teisinio režimo vientisumui (nors visiems įsipareigojimams būtų taikomas vienodas reglamentavimas) ir lemtų skirtingų valstybių teisės taikymą atskiriems registruotų partnerių turtą sudarantiems objektams. Todėl reglamente numatoma, kad registruotų partnerių turtui taikytina teisė, pasirinkta partnerių arba, jiems nepasirinkus taikytinos teisės, nustatyta remiantis kitomis nuostatomis, bus taikoma visam – kilnojamajam arba nekilnojamajam – poros turtui, neatsižvelgiant į jo buvimo vietą.

22 straipsnis

Per konsultacijas visuotinai sutarta palikti sutuoktiniams tam tikrą laisvę pasirenkant jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę, siekiant sudaryti palankesnes galimybes sutuoktiniams valdyti savo turtą. Registruoti partneriai turėtų turėti tokią pačią galimybę pasirinkti jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę. Ši galimybė turėtų būti aiškiai reglamentuota, kad nebūtų pasirinkta menkai su esama ar buvusia poros padėtimi susijusi teisė: taigi pasirinkta teisė turi būti partnerių, būsimų partnerių ar vieno iš jų įprastinės gyvenamosios vietos ar pilietybės valstybės teisė arba valstybės, kurioje registruota partnerystė buvo sudaryta, teisė.

Be partneriams suteiktos galimybės pasirinkti taikytiną teisę registruotos partnerystės sudarymo momentu, šiuo straipsniu leidžiama pasirinkti teisę vėlesniu etapu. Taip pat ir registruotos partnerystės sudarymo momentu taikytiną teisę pasirinkę partneriai gali vėliau nuspręsti tą teisę pakeisti. Jei partneriai nusprendžia pakeisti jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę, jie gali pasirinkti tik vieną iš teisių, kurią jie galėjo pasirinkti registruotos partnerystės sudarymo momentu.

Pakeisti taikytiną teisę galima tik pačių sutuoktinių noru. Siekiant išvengti teisinio netikrumo, reglamente nenumatytas automatiškas taikytinos teisės pakeitimas, partneriams neišreiškus tokio noro arba jų apie tai neinformavus.

Be to, tam, kad registruotų partnerių turto teisiniam režimui taikytinos teisės pakeitimas nesukeltų partneriams nepageidaujamų pasekmių, toks pakeitimas turi pasekmių tik ateičiai, nebent partneriai nuspręstų jį taikyti atgaline data.

Užtikrinama trečiųjų asmenų teisių apsauga nuo jų interesus galinčio pažeisti registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinos teisės pakeitimo, nes reglamente numatyta, kad registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinos teisės pakeitimas atgaline data negali daryti neigiamo poveikio trečiųjų asmenų teisėms.

23–25 straipsniai

Šiomis nuostatomis nustatomos taisyklės, kurių turi laikytis partneriai rinkdamiesi taikytiną teisę ir susitardami dėl jų turto teisinio režimo pagal susitarimą dėl partnerių turto.

26 straipsnis

Kai partneriai nepasirenka jų, kaip registruotų partnerių, turto teisiniam režimui taikytinos teisės, svarbu, kad dalyvaujančios valstybės narės taikytų vienodas normas nuspręsdamos, kuri teisė taikytina, jei partneriai jokios teisės nepasirinko. Taikytina teisė būtų valstybės, kurioje registruota partnerystė buvo sudaryta, teisė. Tačiau išimtiniais atvejais vienas iš partnerių gali paprašyti teismo, kad taikytina teisė būtų valstybės, kurioje buvo jų paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta, teisė.

27 ir 28 straipsniai

Reglamente išvardijami kai kurie klausimai, kuriems būtų taikoma registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė. Prie tokių klausimų priskiriamas turto padalijimas ir registruotos partnerystės turtinių pasekmių poveikis vieno iš partnerių ir trečiojo asmens santykiams. Tačiau siekiant apsaugoti trečiųjų asmenų teises, reglamente nustatyta, kad partneris negali remtis taikytina teise trečiojo asmens atžvilgiu kilus ginčui, nebent trečiasis asmuo žinojo arba turėjo žinoti apie registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę. Reglamente nurodomi atvejai, kai būtų laikoma, kad trečiasis asmuo žinojo arba turėjo žinoti apie taikytiną teisę, kuria reglamentuojamos registruotos partnerystės turtinės pasekmės.

29 straipsnis

Siekiant atsižvelgti į nacionalines šeimos būsto apsaugos taisykles, šia nuostata leidžiama vietoj užsienio teisės valstybėje narėje taikyti nacionalinę teisę. Todėl, siekdama apsaugoti šeimos būstą, valstybė narė, kurios teritorijoje yra būstas, galės taikyti savas šeimos būsto apsaugos taisykles. Išimties tvarka ši valstybė narė gali visiems jos teritorijoje gyvenantiems asmenims taikyti veikiau savo teisę nei paprastai tokiais atvejais taikytiną teisę arba susitarimo dėl partnerių turto, sudaryto kitoje valstybėje narėje, teisę.

5.4. IV skyrius. Pripažinimas, vykdytinumas ir vykdymas

Siūlomame reglamente numatomas laisvas teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų, susijusių su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis, judėjimas. Taip būtų

užtikrintas tarpusavio pripažinimas, grindžiamas iš valstybių narių integracijos Sąjungoje kylančiu tarpusavio pasitikėjimu.

Konkreti laisvo judėjimo išraiška – vienoda kitos valstybės narės teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisinių sandorių pripažinimo bei vykdymo procedūra. Ši procedūra pakeičia šiuo metu įvairiose valstybėse narėse taikomas procedūras. Sąjungos lygmeniu taip pat suderinami ar iki minimumo sumažinami nepripažinimo arba atsisakymo vykdyti pagrindai. Jie pakeičia šiuo metu nacionaliniu lygmeniu taikomus įvairius, dažnai platesnio masto pagrindus.

Teismo sprendimai

Siūlomos teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo normos atitinka Reglamente Nr. 650/2012 dėl paveldėjimo pateiktas normas. Todėl tomis normomis daroma nuoroda į tame reglamente nustatytą egzekvatūros procedūrą. Tai reiškia, kad bet kuris valstybės narės teismo sprendimas būtų pripažįstamas kitose valstybėse narėse be jokios specialios procedūros ir kad tam, kad teismo sprendimas būtų vykdomas kitoje valstybėje narėje, ieškovai vykdymo valstybėje narėje turėtų pradėti vienodą teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūrą. Procedūra vienašališka ir iš pradžių apsiriboja dokumentų tikrinimu. Tik vėliau, jei atsakovas prieštarauja, teisėjas nagrinėtų galimus atsisakymo vykdyti pagrindus. Šiais pagrindais užtikrinama tinkama atsakovų teisių apsauga.

Šios normos yra didelė pažanga, palyginti su dabartine padėtimi. Šiuo metu teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą reglamentuoja valstybių narių teisė arba kai kurių valstybių narių sudaryti dvišaliai susitarimai. Valstybės narės ne tik taiko skirtingas procedūras, bet ir reikalauja skirtingų dokumentų teismo sprendimui dėl paskelbimo vykdytinu priimti, be to, vadovaujasi skirtingais atsisakymo vykdyti užsienio teismų sprendimus pagrindais.

Kaip jau paaiškinta, šis reglamentas yra pirmoji registruotos partnerystės turtinių pasekmių srities priemonė ir yra susijęs su šeimos teise (žr. 3.1 punktą). Atsižvelgiant į jo savitą kontekstą, laisvam teismo sprendimų judėjimui taikoma egzekvatūros procedūra. Vis dėlto tarpinės (egzekvatūros) procedūros panaikinimo klausimą būtų galima apsvarstyti vėliau, kaip tai buvo padaryta kitose srityse, įvertinus šiame reglamente pateiktų normų taikymą ir teisminio bendradarbiavimo registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje raidą.

Dokumentai, parengti šio reglamento 2 straipsnyje pateikiamą teismo apibrėžtį atitinkančių institucijų, kurios vykdo teismo joms suteiktus įgaliojimus, bus prilyginami teismo sprendimams ir todėl jiems bus taikomos šiame skyriuje numatytos pripažinimo ir vykdymo nuostatos.

Autentiški dokumentai

Atsižvelgiant į praktinę autentiškų dokumentų svarbą registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms ir siekiant užtikrinti šio reglamento derėjimą su kitais ES teisės aktais, šiuo reglamentu turėtų būti užtikrintas jų priėmimas ir tokiu būdu jų laisvas judėjimas.

Autentiškų dokumentų priėmimas reiškia, kad dokumento turinys ir jame užfiksuoti faktai turės tokią pat įrodomąją galią ir, kiek tai susiję su vykdymu, jiems bus taikoma tokia pat autentiškumo prezumpcija kaip ir jų kilmės šalyje.

2016/0060 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę[14],

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[15],

laikydamasi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Europos Sąjunga užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas. Siekdama palaipsniui kurti tokią erdvę, Sąjunga turi patvirtinti priemones, susijusias su teisminiu bendradarbiavimu tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose, ypač kai jos yra būtinos tinkamam vidaus rinkos veikimui;

(2) laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 2 dalies c punkto, tokios priemonės gali apimti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti valstybėse narėse taikomų teisės ir jurisdikcijos kolizijos teisės normų suderinamumą;

(3) 1999 m. spalio 15 d. ir 16 d. Tamperėje posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad teisminių institucijų sprendimų ir kitų nutarimų tarpusavio pripažinimo principas yra teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose kertinis akmuo, ir paragino Tarybą bei Komisiją priimti šiam principui įgyvendinti skirtų priemonių programą;

(4) 2000 m. lapkričio 30 d. buvo priimta priemonių, kuriomis įgyvendinamas teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose abipusio pripažinimo principas, bendra Komisijos ir Tarybos programa[16]. Toje programoje su kolizinių normų derinimu susijusios priemonės apibrėžiamos kaip priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui, ir joje numatyta parengti aktą sutuoktinių turto teisinio režimo ir nesusituokusių porų partnerystės nutraukimo turtinių pasekmių klausimais;

(5) 2004 m. lapkričio 4–5 d. Briuselyje įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo priimta nauja programa, vadinama Hagos programa dėl laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimo Europos Sąjungoje[17]. Šioje programoje Taryba paragino Komisiją pateikti Žaliąją knygą dėl teisės normų, reglamentuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą. Šioje programoje taip pat pabrėžta, kad būtina patvirtinti šios srities priemonę;

---

14 OL C […], […], p. […].
15 OL C […], […], p. […].
16 OL C 12, 2001 1 15, p. 1.
17 OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

(6) 2006 m. liepos 17 d. Komisija priėmė Žaliąją knygą dėl teisės normų, reglamentuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą[18]. Šia Žaliąja knyga pradėtos išsamios konsultacijos dėl visų sunkumų, kuriuos Europoje poros patiria dalydamosi bendrą turtą, ir dėl teisinių priemonių padėčiai ištaisyti; Žaliojoje knygoje taip pat išnagrinėti visi tarptautinės privatinės teisės klausimai, su kuriais susiduria poros, sudariusios kitokių formų nei santuoka sąjungą, įskaitant partnerystę įregistravusias poras, ir tokioms sąjungoms būdingi klausimai;

(7) 2009 m. gruodžio 10–11 d. Briuselyje įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo priimta nauja daugiametė Stokholmo programa „Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui“[19]. Toje programoje Europos Vadovų Taryba nusprendė, kad abipusio pripažinimo principas turėtų būti taikomas ir kitoms svarbioms kasdienio gyvenimo sritims, kurioms jis kol kas nėra taikomas, pavyzdžiui, poros partnerystės nutraukimo turtinėms pasekmėms, tuo pačiu metu atsižvelgiant į valstybių narių teisės sistemas, įskaitant viešąją tvarką (*ordre public*), ir nacionalines tradicijas šioje srityje;

(8) 2010 m. spalio 27 d. priimtame dokumente „2010 m. ES pilietybės ataskaita. Kliūčių ES piliečių teisėms šalinimas“[20] Komisija pranešė, kad priims teisės akto pasiūlymą, kuris sudarys sąlygas pašalinti laisvo asmenų judėjimo kliūtis ir įveikti sunkumus, kuriuos poros patiria valdydamos arba dalydamosi turtą;

(9) 2011 m. kovo 16 d. Europos Komisija priėmė Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu režimu, pasiūlymą[21] ir Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis, pasiūlymą[22];

(10) 2015 m. gruodžio 3 d. susitikime Taryba padarė išvadą, kad nepavyko vienbalsiai nuspręsti dėl reglamentų dėl sutuoktinių turto teisinio režimo ir registruotos partnerystės turtinių pasekmių pasiūlymų priėmimo ir todėl šios srities bendradarbiavimo tikslų per pagrįstą laiką Sąjunga kaip visuma nepasiekė;

(11) 2015 m. gruodžio mėn. – 2016 m. vasario mėn. Švedija, Belgija, Graikija, Kroatija, Slovėnija, Ispanija, Prancūzija, Portugalija, Italija, Malta, Liuksemburgas, Vokietija, Čekija, Nyderlandai, Austrija, Bulgarija ir Suomija pateikė prašymus Komisijai, kuriuose nurodė, kad jos norėtų pradėti tvirtesnį tarpusavio bendradarbiavimą tarptautinių porų turto teisinio režimo srityje, konkrečiai sutuoktinių turto teisinio režimo srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo ir registruotos partnerystės turtinių pasekmių srityje taikytinos jurisdikcijos, teisės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje; valstybės narės taip pat paprašė Komisijos šiuo tikslu pateikti pasiūlymą Tarybai;

(12) [...] Taryba priėmė sprendimą [...], kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su tarptautinių porų turto teisiniu režimu, srityje, įtraukiant tiek sutuoktinių turto teisinį režimą, tiek registruotos partnerystės turtines pasekmes;

---

18 COM(2006) 400.
19 OL C 115, 2010 5 4, p. 1.
20 COM(2010) 603.
21 COM(2011) 126.
22 COM(2011) 127.

(13) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 328 straipsnio 1 dalį pradėtas tvirtesnis bendradarbiavimas yra atviras visoms valstybėms narėms, jei laikomasi visų dalyvavimo sąlygų, nustatytų sprendime, kuriuo suteiktas leidimas bendradarbiauti. Jis taip pat atviras joms bet kuriuo kitu metu, jei, be minėtų sąlygų, laikomasi pagal tą programą jau priimtų aktų. Komisija ir tvirčiau bendradarbiaujančios valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jos skatins dalyvauti kuo daugiau valstybių narių. Šis reglamentas pagal Sutartis turėtų būti privalomas visas ir tiesiogiai taikomas tik dalyvaujančiose valstybėse narėse;

(14) vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsniu, šis reglamentas turėtų būti taikomas tais atvejais, kai registruotos partnerystės turtinės pasekmės yra tarpvalstybinio pobūdžio;

(15) siekiant užtikrinti nesusituokusių porų teisinį tikrumą, susijusį su jų turtu, ir joms suteikti tam tikrą galimybę numatyti taikytiną teisę, derėtų į vieną teisės aktą įtraukti visas normas dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių;

(16) įvairių valstybių narių teisės aktuose numatyti skirtingi kitokių formų nei santuoka sąjungos sudarymo būdai, ir turėtų būti daromas skirtumas tarp porų, kurių sąjunga instituciškai įteisinta jų partnerystę įregistravus viešojoje valdžios institucijoje, ir *de facto* kartu gyvenančių porų. Nors kai kuriose valstybėse narėse yra numatytos tokios *de facto* sąjungos, jos turėtų būti skiriamos nuo registruotos partnerystės, kurios oficialus pobūdis sudaro galimybę atsižvelgti į jos specifinius požymius ir Sąjungos teisės aktuose nustatyti jai taikytinas taisykles. Sklandžiam vidaus rinkos veikimui užtikrinti reikia pašalinti kliūtis laisvam registruotą partnerystę sudariusių asmenų judėjimui, visų pirma tas kliūtis, kurios kelia sunkumų tokioms poroms administruojant arba dalijantis savo turtą. Kad tie tikslai būtų pasiekti, šiame reglamente turėtų būti kartu išdėstytos nuostatos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų pripažinimo arba, atitinkamais atvejais, priėmimo, vykdytinumo ir vykdymo;

(17) šiame reglamente turėtų būti reglamentuojami su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis susiję klausimai; šiame reglamente sąvoka „registruota partnerystė“ turėtų būti apibrėžta tik šio reglamento taikymo tikslais. Konkretus šios sąvokos turinys ir toliau turėtų būti apibrėžiamas valstybių narių nacionaliniuose įstatymuose. Jokia šio reglamento nuostata neturėtų įpareigoti valstybės narės, kurios teisėje registruotos partnerystės institutas nenumatytas, numatyti tokį institutą savo nacionalinėje teisėje;

(18) į šio reglamento taikymo sritį turėtų patekti visi su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis susiję civilinės teisės klausimai – tiek kasdienis partnerių turto valdymas, tiek jo padalijimas, visų pirma porai išsiskyrus arba mirus vienam iš partnerių;

(19) šis reglamentas neturėtų būti taikomas kitoms nei registruotos partnerystės turtinės pasekmės civilinės teisės sritims. Aiškumo sumetimais turėtų būti aiškiai nurodyta, kad šis reglamentas netaikomas kai kuriems klausimams, kurie galėtų būti laikomi susijusiais su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis;

(20) todėl šis reglamentas neturėtų būti taikomas bendrojo partnerių veiksnumo klausimams; tačiau ši išimtis neturėtų būti taikoma tam tikriems su turtu susijusiems vieno ar abiejų partnerių įgaliojimams ir teisėms – tiek tarpusavyje, tiek trečiųjų asmenų atžvilgiu, kadangi šiems įgaliojimams ir teisėms turėtų būti taikomas šis reglamentas;

(21) jis neturėtų būti taikomas kitiems preliminariems klausimams, pavyzdžiui, registruotos partnerystės buvimui, galiojimui ar pripažinimui, kuriems ir toliau taikomi valstybių narių nacionaliniai įstatymai, įskaitant jų tarptautinės privatinės teisės taisykles;

(22) partnerių tarpusavio išlaikymo prievoles reglamentuoja 2008 m. gruodžio 18 d. Reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje[23], todėl joms neturėtų būti taikomas šis reglamentas; jis taip pat neturėtų būti taikomas mirusio partnerio turto paveldėjimo klausimams, kuriems taikomas 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo[24];

(23) teisė perkelti vienam partneriui kito partnerio registruotos partnerystės metu sukauptas teises į senatvės ar neįgalumo pensiją, nesvarbu, koks jų pobūdis, iš kurių per registruotos partnerystės laikotarpį nebuvo gauta pensijos pajamų, arba tokių teisių tarp jų patikslinimas yra klausimai, kuriems šis reglamentas ir toliau neturėtų būti taikomas, atsižvelgiant į valstybėse narėse veikiančias konkrečias sistemas. Tačiau tokia išimtis ir toliau turėtų būti aiškinama griežtai. Todėl šis reglamentas turėtų reglamentuoti visų pirma pensijos pajamų klasifikavimą, per registruotos partnerystės laikotarpį vienam partneriui jau išmokėtų sumų klausimą ir galimą kompensaciją, kuri būtų išmokėta pensijos, kurios įmokos buvo mokamos iš bendro turto, atveju;

(24) šiuo reglamentu turėtų būti leidžiama sukurti arba perleisti iš registruotos partnerystės turtinių pasekmių kylančią teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą, kaip numato registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė. Tačiau juo neturėtų būti daromas poveikis daiktinių teisių, numatytų kai kurių valstybių narių nacionalinėje teisėje, ribotam skaičiui (*numerus clausus*). Iš valstybės narės neturėtų būti reikalaujama, kad ji pripažintų daiktinę teisę, susijusią su toje valstybėje narėje esančiu turtu, jei atitinkama daiktinė teisė nėra numatyta jos teisėje;

(25) tačiau siekiant, kad partneriams būtų sudaryta galimybė kitoje valstybėje narėje naudotis teisėmis, kurios buvo sukurtos arba jiems perleistos dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, šiame reglamente turėtų būti numatytas nenumatytos daiktinės teisės priderinimas prie panašiausios tos kitos valstybės narės teisėje numatytos atitinkamos teisės. Atliekant tokį priderinimą, turėtų būti atsižvelgta į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia daiktine teise, ir su ja siejamas pasekmes. Nustatant panašiausią atitinkamą nacionalinėje teisėje numatytą teisę, dėl papildomos informacijos apie tos teisės pobūdį ir poveikį galima kreiptis į valstybės, kurios teisė buvo taikoma registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms, valdžios institucijas arba kompetentingus asmenis. Tuo tikslu galėtų būti naudojamasi esamais teisminio bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose tinklais, taip pat kitomis turimomis priemonėmis, kurios padeda suprasti užsienio teisę;

(26) tai, kad atliekamas nežinomų daiktinių teisių priderinimas, kaip tai yra aiškiai numatyta šiame reglamente, neturėtų reikšti, kad taikant šį reglamentą užkertamas kelias kitų formų priderinimui;

(27) šis reglamentas neturėtų būti taikomas reikalavimams įregistruoti registre teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą. Todėl įregistravimo teisinės sąlygos ir būdas bei institucijos (pvz., žemės kadastrai arba notarai), kurios privalo tikrinti, kad būtų laikomasi visų reikalavimų ir kad būtų pateikta ar parengta pakankamai dokumentų arba juose pateikta reikiama informacija, turėtų būti nustatomi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę (nekilnojamojo turto atveju – pagal *lex rei sitae*). Visų pirma institucijos gali tikrinti, ar partnerio teisė į turtą, nurodytą registruoti pateiktame dokumente, yra ta teisė,

[23] OL L 7, 2009 1 10, p. 1.
[24] OL L 201, 2012 7 27, p. 107.

kuri kaip tokia yra įregistruota registre arba kuri yra kitaip įrodyta pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Siekdamos išvengti dokumentų dubliavimo, registravimo institucijos turėtų priimti tokius kitoje valstybėje narėje kompetentingų valdžios institucijų parengtus dokumentus, kurių judėjimas numatytas šiame reglamente. Tai neturėtų trukdyti registravimo procese dalyvaujančioms institucijoms prašyti asmens, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, pateikti tokią papildomą informaciją arba tokius papildomus dokumentus, kurie reikalingi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, pavyzdžiui, informaciją arba dokumentus, susijusius su mokesčių mokėjimu. Kompetentinga institucija gali asmeniui, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, nurodyti, kaip galima pateikti trūkstamą informaciją ar dokumentus;

(28) šis reglamentas taip pat neturėtų būti taikomas teisės įregistravimo registre pasekmėms. Todėl tai, ar įregistravimas yra, pavyzdžiui, deklaratyvaus ar sukuriančiojo pobūdžio, turėtų būti nustatoma pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Taigi, pavyzdžiui, kai teisei į nekilnojamąjį turtą įgyti reikalingas registravimas registre pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, siekiant užtikrinti registrų poveikį *erga omnes* arba apsaugoti teisinius sandorius, tokio įgijimo momentas turėtų būti reglamentuojamas pagal tos valstybės narės teisę;

(29) šiame reglamente turėtų būti atsižvelgta į įvairias valstybėse narėse taikomas sistemas, skirtas registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimams nagrinėti. Todėl šiame reglamente sąvoka „teismas“ turėtų būti aiškinamas plačiai ir apimti ne tik teismines funkcijas vykdančius teismus tiesiogine šio žodžio prasme, bet ir, pavyzdžiui, notarus kai kuriose valstybėse narėse, kurie tam tikrais registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais vykdo teismines funkcijas kaip teismai, taip pat notarus bei teisės specialistus, kurie, nagrinėdami registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimus, kai kuriose valstybėse narėse vykdo teismines funkcijas vadovaudamiesi teismo suteiktais įgaliojimais. Visiems šiame reglamente apibrėžtiems teismams turėtų būti privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos normos. Priešingai, sąvoka „teismas“ neturėtų apimti valstybės narės neteisminių institucijų, kurioms pagal nacionalinę teisę suteikti įgaliojimai nagrinėti registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimus, pavyzdžiui, daugumos valstybių narių notarų tais atvejais, kai jie, kaip yra įprasta, nevykdo teisminių funkcijų;

(30) pagal šį reglamentą visiems notarams, kurie valstybėse narėse turi kompetenciją registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais, turėtų būti suteikta galimybė naudotis tokia kompetencija. Tai, ar atitinkamos valstybės narės notarams privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos normos, turėtų priklausyti nuo to, ar pagal šį reglamentą jie priskiriami prie „teismų“;

(31) valstybėse narėse notarų aktų, išduotų registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais, judėjimas turėtų vykti pagal šį reglamentą. Kai notarai vykdo teismines funkcijas, jiems privalomos jurisdikcijos normos, ir jų priimtų sprendimų judėjimas turėtų būti vykdomas laikantis nuostatų dėl teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo. Kai notarai nevykdo teisminių funkcijų, jurisdikcijos normos jiems nėra privalomos, ir jų išduotų autentiškų dokumentų judėjimas turėtų būti vykdomas laikantis nuostatų dėl autentiškų dokumentų;

(32) siekiant atsižvelgti į didėjantį porų judumą ir sudaryti palankesnes sąlygas tinkamam teisingumo vykdymui, šiame reglamente nustatytomis jurisdikcijos taisyklėmis piliečiams turėtų būti sudaryta galimybė įvairias susijusias procedūras sutvarkyti tos pačios valstybės narės teismuose. Tuo tikslu reglamentu turėtų būti siekiama jurisdikciją registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais sutelkti toje valstybėje narėje, į kurios teismus

kreiptasi dėl vieno iš partnerių turto paveldėjimo klausimo išsprendimo pagal Reglamentą (ES) Nr. 650/2012 arba dėl registruotos partnerystės nutraukimo ar panaikinimo;

(33) reglamente turėtų būti nustatyta, kad tais atvejais, kai valstybės narės teisme, į kurį kreiptasi pagal Reglamentą (ES) Nr. 650/2012, nagrinėjama byla dėl vieno iš partnerių turto paveldėjimo, tos valstybės teismai turėtų turėti jurisdikciją priimti sprendimą su ta paveldėjimo byla susijusiais registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais;

(34) taip pat ir registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimus, kylančius nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, į kurį kreiptasi su prašymu nutraukti ar panaikinti registruotą partnerystę, turėtų nagrinėti tos valstybės teismai, jei partneriai taip susitaria;

(35) tais atvejais, kai registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimai nėra susiję su valstybės narės teisme nagrinėjama vieno iš partnerių turto paveldėjimo arba registruotos partnerystės nutraukimo arba panaikinimo byla, šiame reglamente turėtų būti numatyta siejamųjų kriterijų jurisdikcijai nustatyti eilė, pradedant partnerių įprastine gyvenamąja vieta kreipimosi į teismą momentu. Paskutinėje kriterijų jurisdikcijai nustatyti eilės pozicijoje turėtų būti valstybės narės, pagal kurios teisę partnerystė buvo privalomai įregistruota siekiant ją sudaryti, kriterijus. Šie siejamieji kriterijai nustatyti atsižvelgiant į didėjantį piliečių judumą ir siekiant užtikrinti, kad partnerius ir valstybę narę, kurioje naudojamasi jurisdikcija, sietų realus siejamasis veiksnys;

(36) atsižvelgiant į tai, kad registruotos partnerystės institutas yra numatytas ne visose valstybėse narėse, valstybės narės, kurios teisėje registruotos partnerystės institutas nenumatytas, teismams gali išimtiniais atvejais reikėti atsisakyti jurisdikcijos pagal šį reglamentą. Tokiu atveju teismai turi veikti greitai, o atitinkama šalis turėtų turėti galimybę ieškinį pateikti bet kurioje kitoje valstybėje narėje, kurios atžvilgiu esama siejamojo veiksnio jurisdikcijai suteikti, nesvarbu, koks šių jurisdikcijos pagrindų eiliškumas, kartu nepažeidžiant šalių autonomiškumo. Teismui, į kurį kreiptasi po jurisdikcijos atsisakymo, išskyrus valstybės narės, pagal kurios teisę registruota partnerystė buvo sudaryta, teismus, turinčiam jurisdikciją pagal susitarimą dėl jurisdikcijos arba pagal atsakovo įstojimą į teismo procesą, taip pat gali išimtiniais atvejais prireikti atsisakyti jurisdikcijos esant tokioms pačioms aplinkybėms. Galiausiai, jei nė vienas teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti situaciją pagal kitas šio reglamento nuostatas, siekiant išvengti atsisakymo vykdyti teisingumą rizikos buvo nustatyta alternatyvi jurisdikcijos taisyklė;

(37) siekiant užtikrinti didesnį teisinį tikrumą, numatomumą ir šalių autonomiškumą, šiuo reglamentu šalims turėtų būti sudaryta galimybė tam tikromis aplinkybėmis sudaryti susitarimą dėl jurisdikcijos, pagal kurį jurisdikciją turėtų taikytinos teisės valstybės narės teismai arba valstybės narės, pagal kurios teisę registruota partnerystė buvo sukurta, teismai;

(38) šiuo reglamentu neturėtų būti užkirstas kelias šalims pasirinktoje valstybėje narėje taikiai išspręsti registruotos partnerystės turtinių pasekmių bylą ne teismo tvarka, pavyzdžiui, kreipiantis į notarą, kai tai įmanoma pagal tos valstybės narės teisę. Taip turėtų būti net ir tuo atveju, jei registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė nėra tos valstybės narės teisė;

(39) siekiant užtikrinti, kad visų valstybių narių teismai galėtų vienodais pagrindais naudotis jurisdikcija registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais, šiame reglamente turėtų būti nustatytas baigtinis pagrindų, kuriais remiantis gali būti naudojamasi tokia papildoma jurisdikcija, sąrašas;

(40) siekiant visų pirma ištaisyti dėl atsisakymo vykdyti teisingumą susidariusią padėtį, į šį reglamentą turėtų būti įtraukta nuostata dėl *forum necessitatis*, pagal kurią valstybės narės teismui išimtinėmis aplinkybėmis būtų leidžiama priimti sprendimą dėl registruotos partnerystės, kuri yra glaudžiai susijusi su trečiąja valstybe, turtinių pasekmių. Gali būti laikoma, kad tokios išimtinės aplinkybės yra tuomet, kai paaiškėja, kad atitinkamoje trečiojoje valstybėje procesas neįmanomas, pavyzdžiui, dėl pilietinio karo, arba kai pagrįstai negalima tikėtis, kad partneris pradės toje valstybėje procesą ar jame dalyvaus. Vis dėlto jurisdikcija remiantis *forum necessitatis* turėtų būti naudojamasi tik tuo atveju, kai byla yra pakankamai susijusi su teismo, į kurį kreiptasi, valstybe nare;

(41) siekiant darnaus teisingumo sistemos veikimo, skirtingose valstybėse narėse neturėtų būti priimami tarpusavyje nesuderinami teismo sprendimai. Tuo tikslu šiame reglamente turėtų būti numatytos bendrosios procesinės taisyklės, panašios į kituose teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srities Sąjungos teisės aktuose numatytas taisykles. Viena iš tokių procesinių taisyklių yra *lis pendens* taisyklė, kuri bus taikoma, jei ta pati registruotos partnerystės turtinių pasekmių byla bus iškeliama skirtinguose skirtingų valstybių narių teismuose. Tuomet pagal tą taisyklę bus nustatoma, kuris teismas turėtų toliau nagrinėti bylą;

(42) siekiant suteikti piliečiams galimybę naudotis vidaus rinkos teikiamais privalumais ir kartu užtikrinti visišką teisinį tikrumą, šiuo reglamentu partneriams turėtų būti sudaryta galimybė iš anksto žinoti jų registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę. Todėl, siekiant išvengti prieštaringų rezultatų, turėtų būti nustatytos suderintos kolizinės normos. Pagrindine norma turėtų būti užtikrinta, kad registruotos partnerystės turtines pasekmes reglamentuotų numatoma teisė, su kuria partnerystė yra glaudžiai susijusi. Teisinio tikrumo sumetimais ir siekiant išvengti suskaidymo, registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė turėtų reglamentuoti visas registruotos partnerystės turtines pasekmes, t. y. visas turtines pasekmes, kylančias iš tos registruotos partnerystės, neatsižvelgiant į turto pobūdį ir į tai, ar turtas yra kitoje valstybėje narėje, ar trečiojoje valstybėje;

(43) pagal šį reglamentą nustatyta teisė turėtų būti taikoma net ir tuo atveju, jei ji nėra valstybės narės teisė;

(44) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas partneriams valdyti savo turtą, šiuo reglamentu jiems turėtų būti leista iš kurios nors teisės, su kuria juos sieja glaudus ryšys, pavyzdžiui, dėl jų įprastinės gyvenamosios vietos arba pilietybės, pasirinkti registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę, neatsižvelgiant į turto pobūdį ar jo buvimo vietą. Tačiau, siekiant išvengti, kad dėl teisės pasirinkimo nebeliktų jokio poveikio ir tokiu būdu partneriai susidurtų su teisinio reglamentavimo nebuvimu, turėtų būti pasirenkama tik tokia teisė, kurioje turtinės pasekmės yra siejamos su registruota partneryste. Šis pasirinkimas gali būti atliekamas bet kuriuo metu, prieš partnerystės įregistravimą, jos registravimo metu arba bet kuriuo registruotos partnerystės momentu;

(45) siekiant užtikrinti teisinį sandorių tikrumą ir neleisti pakeisti registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinos teisės apie tai neinformuojant partnerių, registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė turėtų būti keičiama tik šalims aiškiai to pageidaujant. Toks partnerių padarytas pakeitimas neturėtų galioti atgaline tvarka, išskyrus atvejus, kai partneriai tai aiškiai nurodo. Bet kuriuo atveju pakeitimu negali būti pažeidžiamos trečiųjų asmenų teisės;

(46) siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir sudaryti palankesnes galimybes kreiptis į teismą, normos dėl susitarimo dėl taikytinos teisės pasirinkimo galiojimo turinio ir formos atžvilgiu turėtų būti apibrėžtos taip, kad būtų sudarytos palankesnės galimybės partneriams pasirinkti

remiantis turima informacija ir būtų paisoma jų sutikimo. Kalbant apie galiojimą formos atžvilgiu, turėtų būti nustatytos tam tikros apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad partneriai suvoktų savo pasirinkimo pasekmes. Susitarimas dėl taikytinos teisės pasirinkimo turėtų būti bent sudarytas raštu, jame turėtų būti nurodyta data ir jis turėtų būti pasirašytas abiejų šalių. Tačiau jei valstybės narės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra abiejų partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje yra nustatyta papildomų formos taisyklių, turėtų būti laikomasi tų taisyklių. Pavyzdžiui, valstybėje narėje tokių papildomų formos taisyklių gali būti tuo atveju, kai susitarimas įtraukiamas į susitarimą dėl partnerių turto. Jei susitarimo sudarymo momentu partnerių įprastinė gyvenamoji vieta yra skirtingose valstybėse narėse, kurių teisėje nustatytos skirtingos formos taisyklės, turėtų pakakti, kad būtų laikomasi vienos iš tų valstybių formos taisyklių. Jei susitarimo sudarymo momentu valstybėje narėje, kurios teisėje nustatytos papildomos formos taisyklės, yra tik vieno iš partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, turėtų būti laikomasi šių taisyklių;

(47) susitarimas dėl partnerių turto yra vienas iš disponavimo partnerių turtu tvarkymo būdų, kuris nėra vienodai priimtinas ir pripažįstamas valstybėse narėse. Siekiant, kad pagal susitarimą dėl partnerių turto įgytas partnerių turtines teises būtų paprasčiau pripažinti valstybėse narėse, turėtų būti nustatytos taisyklės dėl susitarimų dėl partnerių turto galiojimo formos atžvilgiu. Susitarimas turėtų būti bent sudarytas raštu, jame turėtų būti nurodyta data ir jis turėtų būti pasirašytas abiejų šalių. Tačiau susitarimas taip pat turėtų atitikti registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinoje teisėje nustatytus papildomus galiojimo formos atžvilgiu reikalavimus, kaip nustatyta šiame reglamente ir valstybės narės, kurioje yra partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje. Šiame reglamente taip pat turėtų būti nustatyta, kuri teisė turi reglamentuoti tokio susitarimo galiojimą turinio atžvilgiu;

(48) tais atvejais, kai taikytina teisė nepasirinkta, siekiant suderinti numatomumą ir teisinį tikrumą, atsižvelgiant į poros gyvenimo faktines aplinkybes, šiuo reglamentu turėtų būti nustatyta, kad registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikoma valstybės, pagal kurios teisę partnerystė buvo privalomai įregistruota siekiant ją sudaryti, teisė;

(49) tais atvejais, kai šiame reglamente daroma nuoroda į pilietybę kaip į vieną iš siejamųjų veiksnių, klausimas, kaip traktuoti asmenį, kuris turi kelias pilietybes, yra preliminarus klausimas, kuriam šis reglamentas netaikomas, ir jis turėtų būti sprendžiamas pagal nacionalinę teisę, įskaitant, kai taikoma, tarptautines konvencijas, visapusiškai laikantis bendrųjų Europos Sąjungos principų. Šio klausimo nagrinėjimas neturėtų daryti poveikio teisės pasirinkimo, padaryto remiantis šiuo reglamentu, galiojimui;

(50) nustatant registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę, kai taikytina teisė nepasirinkta ir susitarimas dėl partnerių turto nesudarytas, valstybės narės teisminė institucija, vieno iš partnerių prašymu, išimtiniais atvejais, – kai partneriai į savo įprastinės gyvenamosios vietos valstybę yra persikėlę ilgam laikui, – turėtų turėti galimybę padaryti išvadą, kad tos valstybės teisė turėtų būti taikoma, jei partneriai ta teise rėmėsi. Bet kuriuo atveju pakeitimu negali būti pažeidžiamos trečiųjų asmenų teisės;

(51) teisė, kuri yra nustatyta kaip teisė, taikytina registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms, šias pasekmes turėtų reglamentuoti nuo vieno ar abiejų partnerių turto klasifikavimo į skirtingas kategorijas gyvenimo registruotoje partnerystėje metu ir po jos nutraukimo iki turto padalijimo. Ji turėtų taip pat reglamentuoti registruotos partnerystės turtinių pasekmių poveikį teisiniams vieno iš partnerių ir trečiųjų asmenų santykiams. Tačiau registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teise, kaip teise, kuri reglamentuoja tokį poveikį, vienas iš partnerių trečiojo asmens atžvilgiu gali remtis tik tokiu atveju, kai

partnerio ir trečiojo asmens teisiniai santykiai atsirado tuo metu, kai trečiasis asmuo žinojo arba turėjo žinoti apie tą teisę;

(52) viešojo intereso, pavyzdžiui, valstybės narės politinės, socialinės ar ekonominės santvarkos apsaugos, sumetimais valstybių narių teismams ir kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms turėtų būti pagrįstai suteikta galimybė išimtiniais atvejais taikyti išimtis, grindžiamas viršesnėmis privalomosiomis nuostatomis. Atitinkamai, sąvoka „viršesnės privalomosios nuostatos“ turėtų apimti imperatyvaus pobūdžio normas, pavyzdžiui, šeimos būsto apsaugos normas. Tačiau, siekiant išlaikyti suderinamumą su šio reglamento bendruoju tikslu, ši registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinos teisės taikymo išimtis turi būti aiškinama griežtai;

(53) viešojo intereso sumetimais valstybių narių teismams ir kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms, nagrinėjančioms registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimus, turėtų būti sudaryta galimybė išimtinėmis aplinkybėmis nepaisyti tam tikrų užsienio teisės nuostatų, kai tokių nuostatų taikymas konkrečiu atveju būtų akivaizdžiai nesuderinamas su atitinkamos valstybės narės viešąja tvarka (*ordre public*). Tačiau teismams ar kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms neturėtų būti leista taikyti viešosios tvarkos išimtį, siekiant nepaisyti kitos valstybės teisės arba atsisakyti pripažinti (arba, atitinkamais atvejais, atsisakyti priimti) ar vykdyti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą, jei tai prieštarautų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai, ypač jos 21 straipsniui dėl nediskriminavimo principo;

(54) kadangi kai kuriose valstybėse veikia dvi arba daugiau teisės sistemų ar normų rinkinių, susijusių su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais, reikia numatyti, kokia apimtimi šio reglamento nuostatos bus taikomos įvairiems šių valstybių teritoriniams vienetams;

(55) atsižvelgiant į šio reglamento bendrąjį tikslą, t. y. užtikrinti valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais tarpusavio pripažinimą, šiame reglamente turėtų būti nustatytos teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo taisyklės, panašios į kituose teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srities Sąjungos teisės aktuose nustatytas taisykles;

(56) siekiant atsižvelgti į skirtingas valstybių narių sistemas, skirtas registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimams nagrinėti, šiuo reglamentu turėtų būti užtikrintas autentiškų dokumentų registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais priėmimas ir vykdytinumas visose valstybėse narėse;

(57) autentiški dokumentai kitoje valstybėje narėje turėtų turėti tokią pačią įrodomąją galią kaip ir kilmės valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią. Nustatant konkretaus autentiško dokumento įrodomąją galią kitoje valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią, turėtų būti remiamasi autentiško dokumento įrodomosios galios pobūdžiu ir apimtimi kilmės valstybėje narėje. Todėl tai, kokią įrodomąją galią konkretus autentiškas dokumentas turėtų turėti kitoje valstybėje narėje, priklausys nuo kilmės valstybės narės teisės;

(58) autentiško dokumento „autentiškumas“ turėtų būti savarankiška sąvoka, kuri apimtų tokius dalykus kaip dokumento tikrumas, dokumento oficialūs rekvizitai, dokumentą sudarančios institucijos įgaliojimai ir procedūra, kurią taikant parengiamas dokumentas. Ji taip pat turėtų apimti faktinius dalykus , kuriuos atitinkama institucija užfiksuoja autentiškame dokumente, pavyzdžiui, tai, kad nurodytos šalys nurodytą datą atvyko į tą instituciją ir kad jos padarė nurodytus pareiškimus. Šalis, norinti užginčyti autentiško dokumento autentiškumą, turėtų tai padaryti autentiško dokumento kilmės valstybės narės kompetentingame teisme pagal tos valstybės narės teisę;

(59) sąvoka „autentiškame dokumente užfiksuoti teisiniai veiksmai arba teisiniai santykiai“ turėtų būti aiškinama kaip nuoroda į autentiškame dokumente užfiksuoto turinio esmę. Šalis, norinti užginčyti autentiškame dokumente užfiksuotus teisinius veiksmus arba teisinius santykius, turėtų tai padaryti teismuose, kurie turi jurisdikciją pagal šį reglamentą; sprendimą dėl nuginčijimo šie teismai turėtų priimti pagal registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę;

(60) jeigu su autentiškame dokumente užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais susijęs klausimas valstybės narės teismo proceso metu iškeliamas kaip nepagrindinis klausimas, pastarasis teismas turėtų turėti jurisdikciją nagrinėti tą klausimą;

(61) tol, kol nagrinėjamas ieškinys, užginčytas autentiškas dokumentas neturėtų turėti jokios įrodomosios galios valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė. Jeigu ieškinys yra tik dėl konkretaus klausimo, susijusio su autentiškame dokumente užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, kol nagrinėjamas ieškinys, užginčytas autentiškas dokumentas neturėtų turėti jokios įrodomosios galios ginčijamo klausimo atžvilgiu valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė. Autentiškas dokumentas, kuris jį užginčijus yra paskelbtas negaliojančiu, nebeturėtų turėti jokios įrodomosios galios;

(62) kai taikant šį reglamentą institucijai pateikiami du nesuderinami autentiški dokumentai, ji turėtų įvertinti klausimą, kuriam autentiškam dokumentui turėtų būti teikiama pirmenybė atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes (arba neteikiama nė vienam dokumentui). Jeigu atsižvelgiant į tas aplinkybes nėra aišku, kuriam autentiškam dokumentui turėtų būti teikiama pirmenybė (arba neteikiama nė vienam dokumentui), sprendimą dėl šio klausimo turėtų priimti teismai, turintys jurisdikciją pagal šį reglamentą, arba, tuo atveju, jei klausimas proceso metu iškeliamas kaip nepagrindinis klausimas – teismas, kuriame vyksta tas procesas. Tuo atveju, jei yra nesuderinami autentiškas dokumentas ir teismo sprendimas, turėtų būti atsižvelgta į teismo sprendimų nepripažinimo pagrindus pagal šį reglamentą;

(63) tačiau teismo sprendimo dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių pripažinimas ir vykdymas pagal šį reglamentą jokiu būdu neturėtų reikšti registruotos partnerystės, dėl kurios priimtas tas sprendimas, pripažinimo;

(64) turėtų būti apibrėžtas šio reglamento ir dvišalių arba daugiašalių konvencijų dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, kurių šalys yra valstybės narės, santykis;

(65) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento taikymui, turėtų būti numatyta valstybių narių pareiga pranešti tam tikrą informaciją apie savo teisės aktus ir procedūras, susijusius su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis, per Tarybos sprendimu 2001/470/EB[25] sukurtą Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose. Siekiant, kad *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* būtų galima laiku paskelbti visą informaciją, susijusią su šio reglamento taikymu praktikoje, valstybės narės taip pat turėtų pranešti tokią informaciją Komisijai prieš pradedant taikyti šį reglamentą;

(66) analogiškai, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento taikymui ir sudaryti galimybę naudotis šiuolaikinėmis ryšių technologijomis, turėtų būti nustatytos liudijimų, kurie turi būti pateikti teikiant prašymą paskelbti teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą vykdytinu, standartinės formos;

[25] OL L 174, 2001 6 27, p. 25.

(67) apskaičiuojant šiame reglamente nustatytus laikotarpius ir terminus, turėtų būti taikomas 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles[26];

(68) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti ir vėliau iš dalies pakeisti liudijimus ir formas, susijusius su teismo sprendimų, teisminių susitarimų ir autentiškų dokumentų paskelbimu vykdytinais. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai[27];

(69) įgyvendinimo aktų, kuriais nustatomi ir vėliau iš dalies keičiami šiame reglamente numatyti liudijimai ir formos, priėmimui Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnyje nustatyta tvarka turėtų būti taikoma patariamoji procedūra;

(70) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. laisvo asmenų judėjimo Europos Sąjungoje, partnerių galimybės tvarkyti turtinius santykius savo ir trečiųjų asmenų atžvilgiu bendro gyvenimo metu ir padalijant turtą, didesnio numatomumo ir teisinio tikrumo, valstybės narės negali deramai pasiekti, tačiau dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, prireikus valstybėms narėms tvirčiau bendradarbiaujant. Todėl, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje įtvirtinto subsidiarumo principo, Sąjunga turi kompetenciją imtis veiksmų. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame reglamente neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(71) šiuo reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač 7, 9, 17, 21 ir 47 straipsniuose, atitinkamai apimančiuose teisę į privatų ir šeimos gyvenimą, teisę kurti šeimą pagal nacionalinius įstatymus, teisę į nuosavybę, nediskriminavimo principo ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, pripažintų principų. Valstybių narių teismai ir kitos kompetentingos institucijos turi taikyti šį reglamentą laikydamiesi tų teisių ir principų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius
Taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis
Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms.

   Jis netaikomas mokesčių, muitų ar administraciniams klausimams.

2. Šis reglamentas netaikomas:

   a) partnerių veiksnumui;

   b) registruotos partnerystės buvimo, galiojimo ar pripažinimo klausimams;

   c) išlaikymo prievolėms;

[26] OL L 124, 1971 6 8, p. 1.
[27] OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

d) mirusio partnerio turto paveldėjimui;

e) socialinei apsaugai;

f) teisei registruotos partnerystės nutraukimo arba panaikinimo atveju perkelti vienam partneriui kito partnerio teises į senatvės ar neįgalumo pensiją, sukauptas registruotos partnerystės metu, iš kurių per registruotos partnerystės laikotarpį nebuvo gauta pensijos pajamų, arba tokių teisių tarp jų patikslinimui;

g) daiktinių teisių į turtą pobūdžiui ir

h) visoms registre įregistruotoms teisėms į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą, įskaitant tokių teisių įregistravimui keliamus teisinius reikalavimus, ir tokių teisių įregistravimo arba jų neįregistravimo registre pasekmėms.

2 straipsnis

Valstybių narių kompetencija registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais

Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių valdžios institucijų kompetencijai spręsti registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimus.

3 straipsnis

Apibrėžtys

3. Šiame reglamente:

(a) registruota partnerystė – numatytas teisėje bendrą dviejų asmenų gyvenimą reglamentuojantis teisinis režimas, kurį registruoti privaloma pagal tą teisę ir kuris atitinka teisinius formos reikalavimus, pagal tą teisę taikomus jos sudarymui;

(b) registruotos partnerystės turtinės pasekmės – visuma normų, susijusių su partnerių tarpusavio turtiniais santykiais ir jų santykiais su trečiaisiais asmenimis, atsirandančiais iš teisinių santykių, sukurtų partnerystę įregistravus arba nutraukus;

(c) susitarimas dėl partnerių turto – partnerių ar būsimų partnerių susitarimas, kuriuo jie nustato savo registruotos partnerystės turtines pasekmes;

(d) autentiškas dokumentas – dokumentas dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, oficialiai parengtas arba įregistruotas valstybėje narėje kaip autentiškas dokumentas, kurio autentiškumas:

i) siejamas su parašu ir autentiško dokumento turiniu ir

ii) buvo nustatytas viešosios institucijos arba kitos tuo tikslu kilmės valstybės narės įgaliotos institucijos;

(e) teismo sprendimas – valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, nesvarbu, kaip tas sprendimas įvardijamas, įskaitant teismo pareigūno sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo;

(f) teisminis susitarimas – teismo patvirtintas arba teismo proceso metu teisme sudarytas susitarimas dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių;

(g) kilmės valstybė narė – valstybė narė, kurioje atitinkamai buvo priimtas teismo sprendimas, parengtas autentiškas dokumentas arba patvirtintas ar sudarytas teisminis susitarimas;

(h) vykdymo valstybė narė – valstybė narė, kurioje prašoma pripažinti ir (arba) vykdyti teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą.

4. Šiame reglamente sąvoka „teismas“ reiškia bet kurią teisminę instituciją ir visas kitas valdžios institucijas bei teisės specialistus, kompetentingus spręsti su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis susijusius klausimus, kurie vykdo teismines funkcijas arba veikia vadovaudamiesi teisminės institucijos suteiktais įgaliojimais arba jos prižiūrimi, jei tos kitos valdžios institucijos ir teisės specialistai užtikrina nešališkumą ir visų šalių teisę būti išklausytoms ir jei jų sprendimai pagal valstybės narės, kurioje jie veikia, teisę:

i) gali būti apskųsti teisminei institucijai arba jos peržiūrėti ir

ii) turi panašią galią ir poveikį kaip teisminės institucijos sprendimas dėl to paties klausimo.

Valstybės narės pagal 64 straipsnį praneša Komisijai apie pirmoje pastraipoje nurodytas kitas valdžios institucijas ir teisės specialistus.

II skyrius
Jurisdikcija

4 straipsnis
Jurisdikcija vieno iš partnerių mirties atveju

Tais atvejais, kai į valstybės narės teismą kreiptasi vieno iš registruotų partnerių paveldėjimo klausimais pagal Reglamentą (ES) Nr. 650/2012, tos valstybės narės teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą su ta paveldėjimo byla susijusiais registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais.

5 straipsnis
Jurisdikcija partnerystės nutraukimo ar panaikinimo atveju

1. Tais atvejais, kai į valstybės narės teismą kreiptasi, kad jis priimtų sprendimą dėl registruotos partnerystės nutraukimo ar panaikinimo, tos valstybės teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl tos registruotos partnerystės turtinių pasekmių, susijusių su ta nutraukimo ar panaikinimo byla, jei partneriai taip susitaria.
2. Jei 1 dalyje nurodytas susitarimas sudaromas prieš kreipiantis į teismą, kad jis priimtų sprendimą dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, jis turi atitikti 7 straipsnį.

6 straipsnis
Kita jurisdikcija

Tais atvejais, kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 4 ir 5 straipsnius, arba 4 arba 5 straipsnyje nenurodytais atvejais jurisdikciją priimti sprendimą dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių turi:

(a) valstybės narės, kurios teritorijoje kreipimosi į teismą momentu yra partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama,

(b) valstybės narės, kurios teritorijoje buvo partnerių paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu kreipimosi į teismą momentu vienas iš jų ten tebegyvena, teismai, arba, jei šios sąlygos nepaisoma,

(c) valstybės narės, kurios teritorijoje kreipimosi į teismą momentu yra atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta, teismai, arba, jei šios sąlygos nepaisoma,

(d) valstybės narės, kurios pilietybė kreipimosi į teismą momentu yra bendra abiejų partnerių pilietybė, teismai arba, jei šios sąlygos nepaisoma,

(e) valstybės narės, pagal kurios teisę buvo sudaryta registruota partnerystė, teismai.

7 straipsnis
Susitarimas dėl jurisdikcijos

1. Tais atvejais, kai taikomas 6 straipsnis, šalys gali susitarti, kad išimtinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl jų registruotos partnerystės turtinių pasekmių turi valstybės narės, kurios teisė yra taikytina pagal 22 straipsnį arba 26 straipsnio 1 dalį, teismai arba valstybės narės, pagal kurios teisę registruota partnerystė buvo sudaryta, teismai.

2. Susitarimas turi būti rašytinės formos, nurodoma jo sudarymo data ir jį pasirašo abu partneriai. Visi elektroninėmis priemonėmis perduoti pranešimai, kuriais patvariai užfiksuojamas susitarimas, laikomi lygiaverčiais rašytiniam susitarimui.

8 straipsnis
Jurisdikcija remiantis atsakovo įstojimu į teismo procesą

1. Be jurisdikcijos, kylančios iš kitų šio reglamento nuostatų, jurisdikciją turi valstybės narės, kurios teisė yra taikytina pagal 22 straipsnį ir 26 straipsnio 1 dalį, teismas, kuriame atsakovas įstoja į teismo procesą. Ši taisyklė netaikoma tais atvejais, kai atsakovas į teismo procesą įstoja siekdamas nuginčyti jurisdikciją, arba tais atvejais, kai taikomas 4 straipsnis.

2. Prieš prisiimdamas jurisdikciją pagal 1 dalį, teismas užtikrina, kad atsakovas būtų informuotas apie jo teisę ginčyti jurisdikciją ir apie įstojimo arba neįstojimo į teismo procesą pasekmes.

9 straipsnis
Alternatyvi jurisdikcija

1. Jei valstybės narės teismas, kuris turi jurisdikciją pagal 4 ir 5 straipsnius, 6 straipsnio a, b, c arba d punktą, mano, kad jo teisėje registruotos partnerystės institutas nenumatytas, jis gali atsisakyti jurisdikcijos. Jei teismas nusprendžia atsisakyti jurisdikcijos, jis tai turi padaryti nedelsdamas.

2. Tais atvejais, kai 1 dalyje nurodytas teismas atsisako jurisdikcijos ir kai šalys susitaria suteikti jurisdikciją bet kurios kitos valstybės narės teismams pagal 7 straipsnį, jurisdikciją priimti sprendimą registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimu turi tos valstybės narės teismai.

Kitais atvejais jurisdikciją priimti sprendimą dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių turi bet kurios kitos valstybės narės teismai pagal 6 arba 8 straipsnį.

3. Šis straipsnis netaikomas, jei šalims yra išduotas teismo sprendimas dėl registruotos partnerystės nutraukimo ar panaikinimo, kuris gali būti pripažintas teismo vietos valstybėje narėje. [28]

10 straipsnis
Papildoma jurisdikcija

Tais atvejais, kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 4, 5, 6, 7 ir 8 straipsnius arba kai visi teismai pagal 9 straipsnį atsisakė jurisdikcijos ir nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 6 straipsnio e punktą, 7 ir 8 straipsnius, valstybės narės teismai turi jurisdikciją, jei vieno arba abiejų partnerių nekilnojamasis turtas yra tos valstybės narės teritorijoje, tačiau tokiu atveju teismas, į kurį kreiptasi, turi jurisdikciją priimti sprendimą tik dėl šio nekilnojamojo turto.

11 straipsnis
Forum necessitatis

Tais atvejais, kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 4, 5, 6, 7, 8 ir 10 straipsnius arba kai visi teismai pagal 9 straipsnį atsisakė jurisdikcijos ir nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 6 straipsnio e punktą, 7, 8 ir 10 straipsnius, valstybės narės teismai gali išimties tvarka priimti sprendimą dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, jei teismo procesas negali būti pagrįstai pradėtas ar vykdomas arba būtų neįmanomas trečiojoje valstybėje, su kuria byla yra glaudžiai susijusi.

Byla turi būti pakankamai susijusi su valstybe nare, į kurios teismą kreiptasi.

12 straipsnis
Jurisdikcija nagrinėti priešieškinį

Teismas, kuriame vyksta teismo procesas pagal 4, 5, 6, 7, 8, 10 arba 11 straipsnį, taip pat turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl priešieškinio, jei jis patenka į šio reglamento taikymo sritį.

13 straipsnis
Bylos nagrinėjimo ribos

1. Tais atvejais, kai mirusiojo, su kuriuo susijusio paveldėjimo klausimai patenka į Reglamento (ES) Nr. 650/2012 taikymo sritį, turtas apima turtą, esantį trečiojoje valstybėje, teismas, į kurį kreiptasi, kad būtų priimtas sprendimas dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, vienos iš šalių prašymu gali nuspręsti nepriimti sprendimo dėl vienos ar daugiau tokio turto dalių, jei tikėtina, kad jo sprendimas dėl to turto nebus pripažintas ir, kai taikoma, nebus paskelbtas vykdytinu toje trečiojoje valstybėje.
2. 1 dalis nedaro poveikio šalių teisei apriboti bylos nagrinėjimo mastą pagal valstybės narės, į kurios teismą buvo kreiptasi, teisę.

[28] Panaši formuluotė („gali būti pripažintas“) vartojama reglamento „Briuselis I“ (nauja redakcija) 33 straipsnio 1 dalies a punkte ir 3 dalyje, 34 straipsnio 1 dalies b punkte ir 23 konstatuojamojoje dalyje.

14 straipsnis
Kreipimasis į teismą

Šiame skyriuje laikoma, kad į teismą kreiptasi:

a) tuo momentu, kai teismui pateikiamas dokumentas, kuriuo pradedamas teismo procesas, ar lygiavertis dokumentas, su sąlyga, kad pareiškėjas vėliau imasi jam privalomų veiksmų, kad tas dokumentas būtų įteiktas atsakovui, arba

b) jei dokumentas turi būti įteiktas prieš pateikiant jį teismui, tuo momentu, kai jį gauna už dokumento įteikimą atsakinga valdžios institucija, su sąlyga, kad pareiškėjas vėliau imasi jam privalomų veiksmų, kad tas dokumentas būtų pateiktas teismui, arba

c) jei teismo procesas pradedamas paties teismo iniciatyva, tuo momentu, kai teismas priima sprendimą pradėti teismo procesą, arba, jeigu nereikalaujama priimti tokio sprendimo, tuo momentu, kai byla įregistruojama teisme.

15 straipsnis
Jurisdikcijos tikrinimas

Tais atvejais, kai į valstybės narės teismą kreiptasi registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimu, kurį nagrinėti jis neturi jurisdikcijos pagal šį reglamentą, tas teismas savo iniciatyva paskelbia, kad jis neturi jurisdikcijos.

16 straipsnis
Leistinumo tikrinimas

1. Tais atvejais, kai atsakovas, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje nei valstybė narė, kurioje pareikštas ieškinys, neįstoja į teismo procesą, pagal šį reglamentą jurisdikciją turintis teismas sustabdo teismo procesą, kol nustatoma, ar atsakovas galėjo pakankamai iš anksto gauti dokumentą, kuriuo pradedamas teismo procesas, arba lygiavertį dokumentą, kad galėtų pasirengti gynybai, arba ar šiuo tikslu buvo imtasi visų būtinų veiksmų.
2. Vietoj šio straipsnio 1 dalies taikomas 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse[29] 19 straipsnis, jeigu dokumentas, kuriuo pradedamas teismo procesas, arba lygiavertis dokumentas turėjo būti perduotas iš vienos valstybės narės į kitą pagal šį reglamentą.
3. Tais atvejais, kai Reglamento (EB) Nr. 1393/2007 nuostatos netaikomos, taikomas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 straipsnis, jeigu pagal šią konvenciją bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą reikėjo išsiųsti į užsienį.

17 straipsnis
Lis pendens

1. Tais atvejais, kai teismo procesai dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu bei dėl ginčo tarp tų pačių šalių pradedami skirtingų valstybių narių teismuose, bet kuris teismas,

[29] OL L 324, 2007 12 10, p. 79.

išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva sustabdo teismo procesą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.

2. 1 dalyje nurodytais atvejais teismo, į kurį kreiptasi dėl ginčo, prašymu, bet kuris kitas teismas, į kurį kreiptasi, nedelsdamas pirmajam teismui praneša datą, kada į jį buvo kreiptasi.

3. Jei nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, atsisako jurisdikcijos teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, naudai.

18 straipsnis
Susijusios bylos

1. Tais atvejais, kai skirtingų valstybių narių teismuose nagrinėjamos susijusios bylos, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, gali sustabdyti jame vykstantį teismo procesą.

2. Tais atvejais, kai šios bylos yra nagrinėjamos pirmosios instancijos teismuose, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, vienos iš šalių prašymu taip pat gali atsisakyti jurisdikcijos, jei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, turi jurisdikciją tose bylose ir jei pagal jo teisę leidžiama tas bylas sujungti.

3. Pagal šį straipsnį bylos yra susijusios, kai jas siejantis ryšys toks glaudus, kad jas tikslinga nagrinėti ir priimti sprendimą dėl jų kartu, siekiant išvengti galimo sprendimų nesuderinamumo nagrinėjant bylas atskirai.

19 straipsnis
Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones

Valstybės narės teismams gali būti pateiktas pareiškimas dėl tokių laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, kurios yra galimos pagal tos valstybės teisę, taikymo, net jeigu pagal šį reglamentą jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turi kitos valstybės narės teismai.

III skyrius
Taikytina teisė

20 straipsnis
Visuotinis taikymas

Šiame reglamente nurodyta taikytina teisė taikoma neatsižvelgiant į tai, ar ji yra vienos iš valstybių narių teisė.

21 straipsnis
Viena taikytina teisė

Registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė taikoma visam turtui, kuriam taikomos tos pasekmės, neatsižvelgiant į turto buvimo vietą.

22 straipsnis

Susitarimas dėl taikytinos teisės

1. Partneriai arba būsimi partneriai gali susitarti nustatyti jų registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę arba ją pakeisti, jei pagal tą teisę turtinės pasekmės siejamos su registruotos partnerystės institutu ir jei ta teisė yra:

   (a) valstybės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra partnerių arba būsimų partnerių arba vieno iš jų įprastinė gyvenamoji vieta, teisė;

   (b) valstybės, kurios pilietybę susitarimo sudarymo momentu turi kuris nors iš partnerių ar būsimų partnerių, teisė arba

   (c) valstybės, pagal kurios teisę buvo sudaryta registruota partnerystė, teisė.

2. Išskyrus atvejus, kai partneriai susitaria kitaip, registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinos teisės pakeitimas, padarytas partnerystės metu, galioja tik ateityje.

3. Taikytinos teisės pakeitimas atgaline tvarka pagal 2 dalį neturi daryti neigiamo poveikio iš tos teisės kylančioms trečiųjų asmenų teisėms.

23 straipsnis

Susitarimo dėl taikytinos teisės pasirinkimo galiojimas formos atžvilgiu

1. 22 straipsnyje nurodytas susitarimas turi būti rašytinės formos, nurodoma jo sudarymo data ir jį pasirašo abu partneriai. Visi elektroninėmis priemonėmis perduoti pranešimai, kuriuose patvariai užfiksuotas susitarimo faktas, laikomi lygiaverčiais rašytiniam susitarimui.

2. Tačiau, jei valstybės narės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra abiejų partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje yra nustatyta papildomų susitarimų dėl partnerių turto formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

3. Jei susitarimo sudarymo momentu partnerių įprastinė gyvenamoji vieta yra skirtingose valstybėse narėse ir jei tų valstybių teisėje susitarimams dėl partnerių turto nustatyti skirtingi formos reikalavimai, susitarimas formaliai galioja, jei jis atitinka vienos iš tų valstybių narių teisėje numatytus reikalavimus.

4. Jei susitarimo sudarymo momentu tik vieno iš partnerių įprastinė gyvenamoji vieta yra vienoje iš valstybių narių ir jei tos valstybės teisėje susitarimams dėl partnerių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

24 straipsnis

Sutikimas ir galiojimas turinio atžvilgiu

1. Susitarimo dėl taikytinos teisės ar bet kurios jo sąlygos buvimas ir galiojimas nustatomas pagal teisę, kuri jį reglamentuotų pagal šio reglamento 22 straipsnį, jei susitarimas ar sąlyga galiotų.

2. Tačiau siekdamas įrodyti, kad nedavė sutikimo, vienas iš partnerių kreipimosi į teismą momentu gali remtis savo įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teise, jei iš aplinkybių paaiškėja, kad nagrinėti jo elgesio pasekmes pagal 1 dalyje nurodytą teisę būtų nepagrįsta.

25 straipsnis

Susitarimo dėl partnerių turto galiojimas formos atžvilgiu

1. Susitarimas dėl partnerių turto turi būti rašytinės formos, nurodoma jo sudarymo data ir jį pasirašo abu partneriai. Visi elektroninėmis priemonėmis perduoti pranešimai, kuriuose patvariai užfiksuotas susitarimo faktas, laikomi lygiaverčiais rašytiniam susitarimui.

2. Tačiau, jei valstybės narės, kurioje susitarimo sudarymo momentu yra abiejų partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje susitarimams dėl partnerių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

   Jei susitarimo sudarymo momentu partnerių įprastinė gyvenamoji vieta yra skirtingose valstybėse narėse ir jei tų valstybių teisėje susitarimams dėl partnerių turto nustatyti skirtingi formos reikalavimai, susitarimas formaliai galioja, jei jis atitinka vienos iš tų valstybių narių teisėje numatytus reikalavimus.

   Jei susitarimo sudarymo momentu tik vieno iš partnerių įprastinė gyvenamoji vieta yra vienoje iš valstybių narių ir jei tos valstybės teisėje susitarimams dėl partnerių turto nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

3. Tačiau jei registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytinoje teisėje nustatyta papildomų formos reikalavimų, taikomi tie reikalavimai.

26 straipsnis

Taikytina teisė nesant šalių susitarimo

1. Jei nėra susitarimo pagal 22 straipsnį, registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė yra valstybės, pagal kurios teisę ta registruota partnerystė buvo sudaryta, teisė.

2. Išimties tvarka, bet kuriam iš partnerių pateikus prašymą, teisminė institucija, turinti jurisdikciją priimti sprendimą dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių, gali nuspręsti, kad tos registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė yra kitos valstybės nei tos, kurios teisė taikytina pagal 1 dalį, teisė, jei tos kitos valstybės teisėje su registruotos partnerystės institutu yra siejamos turtinės pasekmės ir jei pareiškėjas įrodo, kad:

   (a) toje valstybėje partnerių paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta buvo pakankamai ilgą laiką ir

   (b) abu partneriai tos kitos valstybės teise rėmėsi tvarkydami arba planuodami savo turtinius santykius.

   Tos kitos valstybės teisė taikoma nuo registruotos partnerystės sudarymo momento, išskyrus tuos atvejus, kai vienas partneris nesutinka. Pastaruoju atveju tos kitos valstybės teisė turi galią nuo to laiko, kai jie pradėjo gyventi savo paskutinėje bendroje įprastinėje gyvenamojoje vietoje toje kitoje valstybėje.

   Tos kitos valstybės teisės taikymas neturi daryti neigiamo poveikio trečiųjų asmenų teisėms, kylančioms iš pagal 1 dalį taikytinos teisės.

   3 dalis netaikoma tais atvejais, kai partneriai yra sudarę susitarimą dėl partnerių turto iki to laiko, kai jie pradėjo gyventi savo paskutinėje bendroje įprastinėje gyvenamojoje vietoje toje kitoje valstybėje.

27 straipsnis

Taikytinos teisės taikymo sritis

Pagal šį reglamentą registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytina teisė nustato, *inter alia*:

(a) vieno ar abiejų partnerių turto klasifikavimą į skirtingas kategorijas registruotos partnerystės metu ir jai pasibaigus;

(b) turto perkėlimą iš vienos kategorijos į kitą;

(c) vieno partnerio atsakomybę už kito partnerio įsipareigojimus ir skolas;

(d) vieno ar abiejų partnerių įgaliojimus, teises ir pareigas turto atžvilgiu;

(e) turto pasidalijimą, paskirstymą arba padalijimą nutraukus registruotą partnerystę;

(f) registruotos partnerystės turtinių pasekmių poveikį teisiniams vieno iš partnerių ir trečiųjų asmenų santykiams ir

(g) susitarimo dėl partnerių turto galiojimą materialiuoju požiūriu.

28 straipsnis

Poveikis tretiesiems asmenims

1. Nepaisant 27 straipsnio f punkto, teise, kuri reglamentuoja partnerių registruotos partnerystės turtines pasekmes, vienas iš partnerių negali remtis trečiojo asmens atžvilgiu kilus ginčui tarp trečiojo asmens ir kurio nors iš partnerių arba abiejų partnerių, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo žinojo arba, laikydamasis deramo rūpestingumo kriterijų, turėjo žinoti apie tą teisę.

2. Laikoma, kad trečiasis asmuo tai žino, jeigu

   (a) teisė, kuri reglamentuoja registruotos partnerystės turtines pasekmes, yra:

      i) valstybės, kurios teisė yra taikytina vieno iš partnerių ir trečiojo asmens sandoriui, teisė,

      ii) valstybės, kurioje yra sandorį sudariusio partnerio ir trečiojo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisė arba

      iii) tais atvejais, kai tai susiję su nekilnojamuoju turtu, – valstybės, kurioje yra tas turtas, teisė;

   arba

   (b) kuris nors iš partnerių įvykdė taikytinus reikalavimus dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių paviešinimo arba registravimo, kurie nustatyti:

      i) valstybės, kurios teisė yra taikytina vieno iš partnerių ir trečiojo asmens sandoriui, teisėje,

ii) valstybės, kurioje yra sandorį sudariusio partnerio ir trečiojo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje arba

iii) tais atvejais, kai tai susiję su nekilnojamuoju turtu, – valstybės, kurioje yra tas turtas, teisėje.

3. Tais atvejais, kai vienas iš partnerių negali trečiojo asmens atžvilgiu remtis teise, reglamentuojančia registruotos partnerystės turtines pasekmes, kaip numatyta 1 dalyje, registruotos partnerystės turtines pasekmes trečiojo asmens atžvilgiu reglamentuoja:

(a) valstybės, kurios teisė yra taikytina vieno iš partnerių ir trečiojo asmens sandoriui, teisė arba

(b) tais atvejais, kai tai susiję su nekilnojamuoju turtu arba registruotu turtu ar teisėmis, valstybės, kurioje yra tas turtas arba kurioje yra įregistruotas tas turtas ar teisės, teisė.

29 straipsnis
Daiktinių teisių pritaikymas

Tais atvejais, kai asmuo remiasi daiktine teise, į kurią jis turi teisę pagal registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę, o valstybės narės, kurioje remiamasi ta teise, teisėje atitinkama daiktinė teisė nėra žinoma, prireikus ir kiek tai įmanoma, ta daiktinė teisė priderinama prie panašiausios tos valstybės teisėje numatytos atitinkamos teisės, atsižvelgiant į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia daiktine teise, ir su ja siejamas pasekmes.

30 straipsnis
Viršesnės privalomosios nuostatos

1. Jokia šio reglamento nuostata neriboja teismo vietos teisės viršesnių privalomųjų nuostatų taikymo.

2. Viršesnės privalomosios nuostatos yra nuostatos, kurių laikymąsi valstybė narė laiko itin svarbiu jos viešųjų interesų, pavyzdžiui, politinės, socialinės ar ekonominės santvarkos, apsaugai tiek, kad jos taikomos visais atvejais, kurie patenka į jų taikymo sritį, neatsižvelgiant į kitais atvejais pagal šį reglamentą registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę.

31 straipsnis
Viešoji tvarka

Atsisakyti taikyti kurios nors iš šiame reglamente nurodytų valstybių teisės nuostatą galima tik tuo atveju, jei toks taikymas yra akivaizdžiai nesuderinamas su teismo vietos viešąja tvarka.

32 straipsnis
***Renvoi* netaikymas**

Bet kurios šiame reglamente nurodytos valstybės teisės taikymas reiškia toje valstybėje galiojančių teisės normų, išskyrus jos tarptautinės privatinės teisės normas, taikymą.

33 straipsnis

Valstybės, kuriose yra daugiau nei viena teisės sistema. Teisės kolizijos teritorijos atžvilgiu

1. Tais atvejais, kai šiame reglamente nurodyta teisė yra valstybės, kurią sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekviename yra savos registruotos partnerystės turtines pasekmes reglamentuojančios teisės normos, teisė, pagal tos valstybės vidaus teisės kolizijos normas nustatoma, kurio atitinkamo teritorinio vieneto teisės normos taikomos.

2. Jei tokių vidaus teisės kolizijos normų nėra:

   (a) nustatant taikytiną teisę pagal nuostatas, kuriose daroma nuoroda į partnerių įprastinę gyvenamąją vietą, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, kuriame yra partnerių įprastinė gyvenamoji vieta, teisę;

   (b) nustatant taikytiną teisę pagal nuostatas, kuriose daroma nuoroda į partnerių pilietybę, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, su kuriuo partneriai yra glaudžiausiai susiję, teisę;

   (c) nustatant taikytiną teisę pagal visas kitas nuostatas, kuriose daroma nuoroda į kitus elementus, kurie yra siejamieji kriterijai, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę aiškinamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, kuriame yra atitinkamas elementas, teisę.

34 straipsnis

Valstybės, kuriose yra daugiau nei viena teisės sistema. Teisės kolizijos asmenų atžvilgiu

Valstybės, kurioje yra dvi ar daugiau teisės sistemų arba du ar daugiau normų rinkinių, taikomų įvairių kategorijų asmenims registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais, atveju visos nuorodos į tokios valstybės teisę aiškinamos kaip nuorodos į teisės sistemą arba normų rinkinį, nustatytą pagal toje valstybėje galiojančias normas. Jei pastarųjų normų nėra, taikoma teisės sistema arba normų rinkinys, su kuriuo partneriai yra glaudžiausiai susiję.

35 straipsnis

Šio reglamento netaikymas vidaus teisės kolizijoms

Valstybė narė, kurią sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekviename yra savo registruotos partnerystės turtines pasekmes reglamentuojančios teisės normos, šio reglamento neprivalo taikyti teisės kolizijoms, atsirandančioms tik tarp tokių vienetų.

IV skyrius
Teismo sprendimų pripažinimas, vykdytinumas ir vykdymas

36 straipsnis

Pripažinimas

1. Vienoje valstybėje narėje priimti teismo sprendimai pripažįstami kitose valstybėse narėse be papildomų formalumų.

2. Bet kuris suinteresuotasis asmuo, kuris iškelia teismo sprendimo pripažinimo klausimą kaip pagrindinį ginčo klausimą, gali 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka kreiptis dėl to teismo sprendimo pripažinimo.

3. Jei bylos valstybės narės teisme baigtis priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas dėl pripažinimo, tas teismas turi jurisdikciją tuo klausimu.

37 straipsnis

Atsisakymo pripažinti pagrindai

Teismo sprendimas nepripažįstamas:

(a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje prašoma jį pripažinti, viešajai tvarkai (*ordre public*);

(b) kai jis priimtas atsakovui nedalyvaujant teismo procese, jei atsakovui dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertis dokumentas nebuvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad jis galėtų pasirengti gynybai, išskyrus atvejus, kai atsakovas nepradėjo proceso teismo sprendimui užginčyti tada, kai buvo įmanoma tą padaryti;

(c) jei jis nesuderinamas su valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti, priimtu teismo sprendimu byloje tarp tų pačių šalių;

(d) jei jis nesuderinamas su kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje priimtu ankstesniu teismo sprendimu dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu bei dėl ginčo tarp tų pačių šalių, su sąlyga, kad ankstesnis teismo sprendimas atitinka būtinas pripažinimo sąlygas valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti.

38 straipsnis

Pagrindinės teisės

Valstybių narių teismai ir kitos kompetentingos valdžios institucijos 37 straipsnį taiko laikydamiesi pagrindinių teisių ir principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač jos 21 straipsnio dėl nediskriminavimo principo.

39 straipsnis

Draudimas peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją

1. Kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija negali būti peržiūrima.

2. 37 straipsnyje nurodytas viešosios tvarkos (*ordre public*) kriterijus netaikomas 4–12 straipsniuose išdėstytoms jurisdikcijos taisyklėms.

40 straipsnis

Peržiūros iš esmės draudimas

Jokiomis aplinkybėmis valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.

41 straipsnis

Teismo proceso dėl pripažinimo sustabdymas

Valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, teismas gali sustabdyti teismo procesą, jei šis teismo sprendimas kilmės valstybėje narėje buvo apskųstas įprasta tvarka.

42 straipsnis

Vykdytinumas

Valstybėje narėje priimti ir toje valstybėje vykdytini teismo sprendimai yra vykdytini ir kitoje valstybėje narėje, kai kurio nors suinteresuotojo asmens prašymu jie buvo paskelbti vykdytinais joje 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka.

43 straipsnis

Nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymas

Norėdamas nustatyti, ar 44–57 straipsniuose nustatytos tvarkos taikymo tikslais šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra vykdymo valstybėje narėje, teismas, į kurį kreiptasi, taiko tos valstybės narės vidaus teisę.

44 straipsnis

Vietos teismų jurisdikcija

1. Prašymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pateikiamas vykdymo valstybės narės teismui ar kompetentingai valdžios institucijai, apie kurį (-ią) ta valstybė narė pranešė Komisijai pagal 64 straipsnį.
2. Vietos jurisdikcija nustatoma atsižvelgiant į šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinę gyvenamąją vietą arba į vykdymo vietą.

45 straipsnis

Procedūra

1. Prašymo pateikimo procedūrą reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė.
2. Nereikalaujama, kad pareiškėjas vykdymo valstybėje narėje turėtų pašto adresą arba įgaliotą atstovą.
3. Prie prašymo pridedami šie dokumentai:
   (a) teismo sprendimo kopija, atitinkanti sąlygas, būtinas jo autentiškumui nustatyti;
   (b) liudijimas, išduotas kilmės valstybės narės teismo arba kompetentingos valdžios institucijos naudojant formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros, nedarant poveikio 46 straipsniui.

46 straipsnis

Liudijimo nepateikimas

1. Nepateikus 45 straipsnio 3 dalies b punkte nurodyto liudijimo, teismas arba kompetentinga valdžios institucija gali nustatyti jo pateikimo terminą arba priimti lygiavertį dokumentą, arba, jeigu mano turintis (-i) pakankamai informacijos, – leisti nepateikti šio liudijimo.

2. Jei teismas ar kompetentinga valdžios institucija to prašo, pateikiamas dokumentų vertimas raštu arba transliteracija. Vertimas raštu turi būti atliktas asmens, turinčio teisę atlikti vertimus raštu vienoje iš valstybių narių.

47 straipsnis

Teismo sprendimo paskelbimas vykdytinu

Teismo sprendimas paskelbiamas vykdytinu nedelsiant po to, kai užbaigiami 45 straipsnio formalumai, neatliekant peržiūros pagal 37 straipsnį. Šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, šiame teismo proceso etape neturi teisės teikti jokių paaiškinimų dėl prašymo.

48 straipsnis

Pranešimas apie teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu

1. Apie teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pareiškėjui nedelsiant pranešama vykdymo valstybės narės teisėje nustatyta tvarka.
2. Pranešimas apie teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu įteikiamas šaliai, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą; prie pranešimo pridedamas teismo sprendimas, jei jis šiai šaliai dar nebuvo įteiktas.

49 straipsnis

Teismo sprendimo dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu apskundimas

1. Bet kuri iš šalių gali apskųsti teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu.
2. Apeliacinis skundas pateikiamas teismui, apie kurį atitinkama valstybė narė pranešė Komisijai pagal 64 straipsnį.
3. Apeliacinis skundas nagrinėjamas laikantis taisyklių, reglamentuojančių ginčo teiseną.
4. Jei šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, neįstoja į apeliacinės instancijos teismo procesą, kuriame nagrinėjamas pareiškėjo apeliacinis skundas, 16 straipsnis taikomas net ir tuo atveju, kai šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinės gyvenamosios vietos nėra nė vienoje iš valstybių narių.
5. Apeliacinis skundas dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pateikiamas per 30 dienų nuo teismo sprendimo įteikimo. Jei šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei valstybė narė, kurioje teismo sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, terminas apeliaciniam skundui pateikti yra 60 dienų ir skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos. Šis terminas negali būti pratęstas dėl atstumo.

50 straipsnis

Teismo sprendimo dėl apeliacinio skundo ginčijimo tvarka

Teismo sprendimas dėl skundo gali būti užginčytas tik laikantis procedūros, apie kurią atitinkama valstybė narė pranešė Komisijai pagal 64 straipsnį.

51 straipsnis

Atsisakymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu ar tokio paskelbimo panaikinimas

Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnį, atsisako paskelbti teismo sprendimą vykdytinu arba tokį paskelbimą panaikina tik remdamasis vienu iš 37 straipsnyje nurodytų pagrindų. Jis priima sprendimą nedelsdamas.

52 straipsnis

Teismo proceso sustabdymas

Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnį, remdamasis šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, prašymu sustabdo teismo procesą, jei teismo sprendimo vykdytinumas kilmės valstybėje narėje sustabdytas dėl apeliacinio skundo.

53 straipsnis

Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones

1. Tais atvejais, kai teismo sprendimas turi būti pripažintas pagal šį skyrių, niekas nekliudo pareiškėjui pagal vykdymo valstybės narės teisę pasinaudoti laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones, nereikalaujant, kad teismo sprendimas būtų paskelbtas vykdytinu pagal 47 straipsnį.
2. Teismo sprendimą paskelbus vykdytinu, įstatymų nustatyta tvarka leidžiama imtis bet kokių apsaugos priemonių.
3. Per laikotarpį, skirtą apeliaciniam skundui dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu paduoti pagal 49 straipsnio 5 dalį, iki to laiko, kol priimamas sprendimas dėl šio apeliacinio skundo, negalima imtis jokių vykdymo veiksmų, išskyrus apsaugos priemones, nukreiptas į šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, turtą.

54 straipsnis

Dalinis vykdytinumas

1. Tais atvejais, kai teismo sprendimas buvo priimtas dėl kelių klausimų ir jis negali būti paskelbtas vykdytinu visų jų atžvilgiu, teismas arba kompetentinga valdžios institucija paskelbia jį vykdytinu vieno ar kelių šių klausimų atžvilgiu.
2. Pareiškėjas gali prašyti, kad vykdytinomis būtų paskelbtos tik tam tikros teismo sprendimo dalys.

55 straipsnis

Teisinė pagalba

Pareiškėjas, kuris kilmės valstybėje narėje pasinaudojo visa ar daline teisine pagalba arba buvo atleistas nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo, turi teisę bet kuriame procese dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu naudotis vykdymo valstybės narės teisėje numatytomis palankiausiomis teisinės pagalbos arba atleidimo nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo sąlygomis.

56 straipsnis

Garantijos, įsipareigojimo dokumento ar užstato reikalavimo netaikymas

Iš šalies, kuri vienoje iš valstybių narių kreipiasi dėl kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimo, vykdytinumo ar vykdymo, negali būti reikalaujama pateikti garantiją, įsipareigojimo dokumentą ar užstatą, kad ir kaip jie būtų apibūdinti, remiantis tuo, kad ši šalis yra

užsienio šalies pilietis, arba tuo, kad jos nuolatinė gyvenamoji vieta ar gyvenamoji vieta nėra vykdymo valstybėje narėje.

57 straipsnis
Mokesčio, rinkliavos ar atlygio netaikymas

Vykdymo valstybėje narėje nagrinėjant bylą dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu negali būti nustatomas joks mokestis, rinkliava ar atlygis, apskaičiuoti pagal nagrinėjamo klausimo vertę.

V skyrius
Autentiški dokumentai ir teisminiai susitarimai

58 straipsnis
Autentiškų dokumentų priėmimas

1. Vienoje iš valstybių narių parengtas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje turi tokią pačią įrodomąją galią kaip ir kilmės valstybėje narėje arba kuo panašesnį poveikį su sąlyga, kad tai akivaizdžiai neprieštarauja atitinkamos valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*).

   Asmuo, pageidaujantis pasinaudoti autentišku dokumentu kitoje valstybėje narėje, gali prašyti valdžios institucijos, kuri rengia autentišką dokumentą kilmės valstybėje narėje, užpildyti formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros, aprašant įrodomąją galią, kurią autentiškas dokumentas turi kilmės valstybėje narėje.

2. Autentiško dokumento autentiškumas ginčijamas kilmės valstybės narės teismuose, ir sprendimai dėl tokių ieškinių priimami pagal tos valstybės teisę. Ginčijamas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje neturi jokios įrodomosios galios, kol ieškinys nagrinėjamas kompetentingame teisme.

3. Autentiškame dokumente užfiksuoti teisiniai veiksmai arba teisiniai santykiai ginčijami teismuose, turinčiuose jurisdikciją pagal šį reglamentą, ir sprendimai dėl tokių ieškinių priimami pagal teisę, taikytiną pagal III skyrių. Ginčijamas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje neturi jokios įrodomosios galios, kol ieškinys nagrinėjamas kompetentingame teisme.

4. Jei bylos valstybės narės teisme baigtis priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas, susijęs su teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, užfiksuotais autentiškame dokumente registruotos partnerystės turtinių pasekmių klausimais, tas teismas turi jurisdikciją tuo klausimu.

59 straipsnis
Autentiškų dokumentų vykdytinumas

1. Autentiškas dokumentas, kuris yra vykdytinas kilmės valstybėje narėje, paskelbiamas vykdytinu kitoje valstybėje narėje bet kurio suinteresuotojo asmens prašymu 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka.

2. Taikant 45 straipsnio 3 dalies b punktą, autentišką dokumentą parengusi valdžios institucija bet kurio suinteresuotojo asmens prašymu išduoda liudijimą, naudodama formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

3. Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnius, atsisako paskelbti dokumentą vykdytinu arba tokį paskelbimą panaikina tik tuo atveju, jei autentiško dokumento vykdymas akivaizdžiai prieštarauja vykdymo valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*).

60 straipsnis

Teisminių susitarimų vykdytinumas

1. Teisminiai susitarimai, kurie yra vykdytini kilmės valstybėje narėje, paskelbiami vykdytinais kitoje valstybėje narėje bet kurio suinteresuotojo asmens prašymu 44–57 straipsniuose nustatyta tvarka.

2. Taikant 45 straipsnio 3 dalies b punktą, teisminį susitarimą patvirtinęs teismas arba teismas, kuriame jis buvo sudarytas, bet kurio suinteresuotojo asmens prašymu išduoda liudijimą, naudodamas formą, nustatytą laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

3. Teismas, kuriam pateiktas apeliacinis skundas pagal 49 arba 50 straipsnį, atsisako paskelbti dokumentą vykdytinu arba tokį paskelbimą panaikina tik tuo atveju, jei autentiško dokumento vykdymas akivaizdžiai prieštarauja vykdymo valstybės narės viešajai tvarkai (*ordre public*).

VI skyrius
Bendrosios ir baigiamosios nuostatos

61 straipsnis

Legalizavimas ir kiti panašūs formalumai

Taikant šį reglamentą valstybėje narėje išduotų dokumentų nereikia legalizuoti ar jiems taikyti kitų panašių formalumų.

62 straipsnis

Ryšys su galiojančiomis tarptautinėmis konvencijomis

1. Šis reglamentas nedaro poveikio dvišalių ar daugiašalių konvencijų, kurių šalys šio reglamento priėmimo metu yra viena ar kelios valstybės narės, taikymui, susijusiam su šiame reglamente reglamentuojamais klausimais, nedarant poveikio valstybių narių įsipareigojimams pagal Sutarties 351 straipsnį.

2. Nepaisant 1 dalies, santykiuose tarp valstybių narių šis reglamentas turi viršenybę konvencijų, kurios susijusios su šiame reglamente reglamentuojamais klausimais ir kurių šalys yra valstybės narės, atžvilgiu.

63 straipsnis

Informacija, su kuria gali susipažinti visuomenė

Valstybės narės, siekdamos, kad informaciją būtų galima paskelbti viešai per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, pateikia Komisijai savo nacionalinės teisės aktų ir procedūrų, susijusių su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis, trumpą santrauką, įskaitant informaciją apie valdžios institucijos, kuri yra kompetentinga tokiais klausimais, rūšį ir apie 28 straipsnyje nurodytą poveikį tretiesiems asmenims.

Valstybės narės šią informaciją nuolat atnaujina.

64 straipsnis

Informacija apie kontaktinius duomenis ir procedūras

1. Ne vėliau kaip …[*] valstybės narės Komisijai praneša:

   (a) kurių teismų ar valdžios institucijų kompetencijai priklauso nagrinėti prašymus dėl teismo sprendimų paskelbimo vykdytinais pagal 44 straipsnio 1 dalį ir apeliacinius skundus dėl teismo sprendimų dėl tokių prašymų pagal 49 straipsnio 2 dalį;

   (b) 50 straipsnyje nurodytą teismo sprendimo dėl apeliacinio skundo ginčijimo tvarką.

   Valstybės narės informuoja Komisiją apie visus vėlesnius šios informacijos pasikeitimus.

2. Pagal 1 dalį pateiktą informaciją Komisija paskelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, išskyrus 1 dalies a punkte nurodytų teismų ir valdžios institucijų adresus ir kitus kontaktinius duomenis.

3. Visą pagal 1 dalį pateiktą informaciją Komisija viešai paskelbia naudodama visas tinkamas priemones, visų pirma per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.

65 straipsnis

Sąrašo su 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija sudarymas ir vėlesnis keitimas

1. Komisija, remdamasi valstybių narių pranešimais, nustato 3 straipsnio 2 dalyje nurodytą kitų institucijų ir teisės specialistų sąrašą.

2. Valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokius vėlesnius tame sąraše esančios informacijos pakeitimus. Komisija atitinkamai pakeičia šį sąrašą.

3. Šį sąrašą ir visus vėlesnius jo pakeitimus Komisija skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4. Visą pagal 1 ir 2 dalis pateiktą informaciją Komisija paskelbia viešai naudodama visas kitas tinkamas priemones, visų pirma per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.

66 straipsnis

45 straipsnio 3 dalies b punkte, 58, 59 ir 60 straipsniuose nurodytų liudijimų ir formų nustatymas ir vėlesnis keitimas

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi ir vėliau iš dalies keičiami 45 straipsnio 3 dalies b punkte, 58, 59 ir 60 straipsniuose nurodyti liudijimai ir formos. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

67 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

[*] OL: prašome įrašyti datą: 9 mėnesiai iki šio reglamento taikymo pradžios dienos.

68 straipsnis
Peržiūros nuostata

1. Ne vėliau kaip po aštuonerių metų nuo taikymo pradžios ir po to kas penkerius metus Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento taikymo ataskaitą. Prireikus kartu su ataskaita pateikiami pasiūlymai iš dalies pakeisti šį reglamentą.

2. Ne vėliau kaip praėjus penkeriems metams nuo taikymo pradžios Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento 9 ir 38 straipsnių taikymo ataskaitą. Šioje ataskaitoje visų pirma įvertinama, kokiu mastu šiais straipsniais buvo užtikrinta teisė kreiptis į teismą.

3. Tuo tikslu valstybės narės pateikia Komisijai atitinkamą informaciją apie šio reglamento taikymą jų teismuose.

69 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas taikomas tik jo taikymo pradžios dieną arba po šios dienos pradėtiems teismo procesams, oficialiai parengtiems ar užregistruotiems autentiškiems dokumentams ir patvirtintiems ar sudarytiems teisminiams susitarimams, atsižvelgiant į 2 ir 3 dalis.

2. Tačiau jei kilmės valstybėje narėje teismo procesas buvo pradėtas iki šio reglamento taikymo pradžios dienos, po tos dienos priimti teismo sprendimai pripažįstami ir vykdomi pagal IV skyrių, jei taikomos jurisdikcijos taisyklės atitinka II skyriuje išdėstytas taisykles.

3. III skyrius taikomas tik tiems partneriams, kurie savo partnerystę įregistravo arba jų registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms taikytiną teisę nurodė po šio reglamento taikymo pradžios dienos.

70 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas taikomas nuo …[30], išskyrus 63 ir 64 straipsnius, kurie taikomi nuo …[31], ir 65, 66 ir 67 straipsnius, kurie taikomi nuo …[32].

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas dalyvaujančiose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje
Tarybos vardu

Pirmininkas

[30] Dveji su puse metų nuo jo įsigaliojimo.
[31] Devyni mėnesiai iki taikymo pradžios dienos.
[32] Kita diena po šio reglamento įsigaliojimo dienos.